

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.10.2015 г.
COM(2015) 497 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Търговията — за всички

Към една по-отговорна търговска и инвестиционна политика

ТЪРГОВИЯТА — ЗА ВСИЧКИ

Към една по-отговорна търговска и инвестиционна политика

Въведение

1. Търговията и инвестициите са мощни двигатели на растежа и създаването на работни места

1.1. Постиганията на ЕС в търговията са солидни

1.2. Програмата на ЕС за действия в областта на търговията и икономиката увеличава ползите от търговията

2. Ефективна политика, която отразява новите икономически реалности и изпълнява своите обещания

2.1. Действия в отговор на подема на световните вериги за създаване на стойност

2.2. Изпълнение на обещанията: прилагане, правоприлагане, внимание към малките предприятия и работниците

3. По-прозрачна търговска и инвестиционна политика

3.1. По-тясно сътрудничество с държавите членки, Европейския парламент и гражданското общество

3.2. По-открит процес на изготвяне на политиките

4. Търговска и инвестиционна политика, основана на ценностите

4.1. По-съобразен с очакванията на обществеността подход във връзка с нормативната уредба и инвестициите

4.2. Търговска програма за насърчаване на устойчивото развитие, правата на човека и доброто управление

5. Ориентирана към бъдещето програма за преговори за даване на насока на глобализацията

5.1. Вдъхване на нови сили на многостранната търговска система

5.2. Постигане на напредък в двустранните отношения

Заклучение

Въведение

След дълга и мъчителна рецесия днес ЕС е изправен пред предизвикателството да насърчи създаването на работни места, растежа и инвестициите. Комисията постави тази задача на челно място сред своите политически приоритети. Търговията е един от малкото налични инструменти за съживяване на икономиката без натоварване на държавните бюджети, подобно на предприетите от държавите членки структурни реформи и на действията в рамките на плана за инвестиции на ЕС ⁽¹⁾.

ЕС е в отлична позиция да използва търговската и инвестиционна политика, за да допринесе за постигането на тази цел и за извличането на ползи както за предприятията, така и за потребителите и работниците. ЕС е най-големият световен износител и вносител на стоки и услуги (взети заедно), най-големият пряк чуждестранен инвеститор и най-важната дестинация за преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ). Този мащаб го превръща в най-големия търговски партньор за около 80 държави и във втория най-важен партньор за други 40. ЕС следва да използва тази своя силна позиция в интерес както на собствените си граждани, така и на гражданите другаде по света, и по-специално в най-бедните държави.

Независимо от това, промените в механизмите на световната икономика налагат преосмисляне на начините на формулиране на търговската политика. Днешната икономическа система — която в основата си е глобална и цифрова — се основава на международните вериги за създаване на стойност, при които концепцията, проектирането и производството се осъществяват като поредица от стъпки в много държави.

Търговската и инвестиционна политика на Европейския съюз трябва по-добре да откликва на тази реалност, като анализира всички начини за взаимодействие на европейските дружества с останалата част от света. Услугите например днес все по-често се предлагат отвъд националните граници. Услугите са и тясно обвързани с традиционната търговия с продукти от производствените отрасли. Вследствие на това търговията във все по-голяма степен предполага движение през границите не само на стоки, но и на хора и информация, което на свой ред води до нови начини, по които търговията насърчава обмена на идеи, умения и иновации. Търговската политика на ЕС трябва да улесни този обмен.

За да бъде ефективна, търговската политика трябва освен това да е съгласувана с другите политики на ЕС — с тази за развитие и с по-общата външна политика, както и с външните цели на вътрешните политики на ЕС — така че всички те да се засилват взаимно. Търговската политика оказва съществено влияние върху геополитическата обстановка, и обратно. Освен това търговската политика, в съчетание със сътрудничеството за развитие, е мощен двигател на растежа в развиващите се страни. В своите търговски политики ЕС ще запази дългосрочната си ангажираност към устойчивото развитие, като по този начин ще допринесе за постигането на наскоро одобрените общи цели за устойчиво развитие в рамките на Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. ⁽²⁾. На последно място, търговската политика укрепва функционирането на вътрешния пазар на ЕС, като обвързва неговите нормативни разпоредби със световната търговска система.

През последните години дебатът по въпросите на търговията се засили. Днес интерес към търговската политика проявяват много по-широк кръг представители на обществеността и много от тях са обезпокоени от различни въпроси, като регулаторната защита и евентуалното въздействие върху заетостта. Дискусиите до голяма степен се съсредоточиха върху Трансатлантическото партньорство за търговия и инвестиции (ТПТИ). Вниманието в настоящото съобщение е насочено към по-далечни хоризонти и към по-широкообхватната програма на Европейския съюз в областта на търговията. Дебатът относно ТПТИ обаче позволи на Комисията да достигне до заключения, които са от значение за по-общата търговска политика на ЕС. В същността си дебатът постави следния въпрос: „За кого е предназначена търговската политика на ЕС?“. Настоящото съобщение доказва, че търговската политика на ЕС е за всички. Тя е насочена към подобряване на условията за гражданите, потребителите,

⁽¹⁾ Европейска комисия, съобщение „План за инвестиции за Европа“, COM(2014) 903.

⁽²⁾ Организация на обединените нации, „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“.

работниците и самостоятелно заетите лица, за малките, средните и големите предприятия, както и за най-бедните слоеве от населението в развиващите се държави, и дава отговор на опасенията на тези, които имат усещането, че са губещи в условията на глобализация. Несъмнено търговската политика трябва да осигурява растеж, работни места и иновации, но тя трябва и да е в съответствие с принципите на европейския модел. Накратко, тя трябва да е отговорна. Тя трябва да е ефективна в действителното създаване на икономически възможности. Тя трябва да е прозрачна и открита за обществен контрол. Тя трябва да популяризира и да защитава европейските ценности.

1. Търговията и инвестициите са мощни двигатели на растежа и създаването на работни места

1.1. Постиганията на ЕС в търговията са солидни

Търговията никога не е била толкова важна за икономиката на ЕС. Неотдавнашната криза ни накарва да осъзнаем, че търговията може да бъде стабилизиращ фактор в трудни времена. Когато вътрешното търсене в ЕС бе слабо, търговията смекчи удара на рецесията, като пренасочи към Европа търсенето от страна на развиващите се икономики. Търговията ще бъде дори още по-голям източник на растеж в бъдеще. През следващите 10 до 15 години се очаква приблизително 90 % от световния икономически растеж да бъде генериран извън Европа. Ще е необходимо икономическото възстановяване да се укрепи чрез изграждане на по-здрави връзки с новите центрове на световен растеж.

Продажбите в останалата част на света се превръщат във все по-важен източник на работни места за европейците. Днес повече от 30 милиона работни места съществуват благодарение на износа извън Европейския съюз (с две трети повече отколкото преди 15 години), което означава, че днес износът е в основата на почти всяко седмо работно място в Европа. Тези работни места се заемат от висококвалифицирани работници и предлагат по-добро от средното заплащане. Местата са разпределени между всички държави — членки на ЕС, и са както пряко, така и непряко свързани с износа извън ЕС. Така например 200 000 работни места в Полша, 140 000 в Италия и 130 000 в Обединеното кралство са свързани с германски износ извън ЕС. От френския износ извън ЕС зависят 150 000 работни места в Германия, 50 000 в Испания и 30 000 в Белгия. В резултат на това ползите от търговията се разпростират много по-надалеч, отколкото често се смята ⁽³⁾.

Износът оказва подкрепа и на европейските малки и средни предприятия (МСП). Над 600 000 МСП, в които работят повече от 6 милиона души, директно изнасят стоки извън ЕС, което представлява една трета от износа на ЕС. Такова международно присъствие прави предприятията по-конкурентоспособни и им дава възможност за диверсифициране на пазарите. Много повече са МСП, които осъществяват износ на услуги или непряк износ като доставчици на други големи дружества. Още повече са онези, които имат амбиции да изнасят в бъдеще, тъй като често износът е най-бързият начин за постигане на растеж и създаване на работни места.

Възможностите за износ са от решаващо значение за секторите, в които се извършват структурни промени, като например сектора на хранително-вкусовата промишленост ⁽⁴⁾. Постепенните реформи в Общата селскостопанска политика позволиха на сектора да стане по-пазарно ориентиран, да придобие международна конкурентоспособност и да се възползва от нови пазарни възможности.

Вносът е също толкова важен. Отварянето на икономиката на ЕС за търговията и инвестициите е основен източник на по-висока производителност и на частни инвестиции, а ЕС се нуждае изключително много и от двете. Те носят идеи и иновации, нови технологии и най-добри постижения в научноизследователската дейност. Те са от полза за потребителите, тъй като водят до по-ниски цени и по-богат избор. По-ниските разходи и по-големият избор на влаганите материали пряко допринасят за конкурентоспособността на дружествата от ЕС както на вътрешния пазар, така и в чужбина.

В по-общ план развитието на световни вериги за създаване на стойност подчертава взаимозависимостта между вноса и износа. Широко разпространено е схващането, че производството в ЕС е зависимо от вноса на енергия и суровини. Често обаче се забравя, че същото важи и за частите, компонентите и капиталовите стоки, като напр. машините. Вzeti заедно, тези продукти представляват 80 % от вноса на ЕС. Те са от съществено значение за функционирането на икономиката и за конкурентоспособността на предприятията в ЕС. От 1995 г. насам делът на вноса в износа на ЕС се е увеличил с над 50 %.

⁽³⁾ Европейска комисия, генерална дирекция „Търговия“, How trade policy and regional trade agreements support and strengthen EU economic performance („Как търговската политика и регионалните търговски споразумения оказват подкрепа и засилват икономическите резултати на ЕС“), март 2015 г.

⁽⁴⁾ Веригата за доставки на храни в ЕС осигурява 47 милиона работни места, 7 % от БВП и повече от 7 % от износа на ЕС на стоки.

Инвестициите са от решаващо значение. Изходящите инвестиции помагат на европейските предприятия да повишат конкурентоспособността си. Входящите инвестиции са в основата на 7,3 милиона работни места в ЕС. Инвестициите в двете посоки са ключова част от инфраструктурата, която свързва европейската икономика със световните вериги за създаване на стойност. С приетия в ЕС „План за инвестиции за Европа“ се цели да се даде тласък на инвестициите, чийто размер през 2014 г. бе с 15 % по-нисък в сравнение с нивата от преди кризата. Изключително важно е да се постигне по-разумно използване на новите и на съществуващите финансови ресурси. В този процес ключова роля трябва да играят международните партньори. Политиката на ЕС в областта на ПЧИ следва да подкрепя този процес, в съответствие с целите и приоритетите на стратегията „Европа 2020“⁽⁵⁾.

Дружествата от ЕС са силно конкурентни в световен мащаб. Ето защо ЕС е в добра позиция да се възползва от засиленото международно участие. От началото на века износът на европейски стоки е нараснал почти три пъти, увеличавайки се с приблизително 1,5 трилиона евро. Делът на ЕС в световния износ на стоки продължава да надхвърля 15 % от общия износ, като от началото на века е отбелязал едва лек спад спрямо нивото от малко над 16 %. Това трябва да се разглежда в контекста на подема на Китай, чийто дял в световния износ на стоки през същия период е нараснал от 5 % на над 15 %. В светлината на тези факти икономическите постижения на ЕС са изключителни. Те са и по-добри от резултатите на съпоставимите икономики. Пазарният дял на Съединените щати е намалял четирикратно в сравнение с европейския в относително изражение, като от ниво от над 16 % през 2000 г. (същото като нивото на ЕС), е отбелязал спад до ниво от под 11 % от общия размер на световния износ на стоки. Същото се наблюдава в Япония, чийто дял от световния пазар на износ на стоки е намалял наполовина — от 10 % на 4,5 %.

1.2. Програмата на ЕС за действия в областта на търговията и икономиката увеличава ползите от търговията

За да засили капацитета на ЕС да извлича ползи от търговията и инвестициите, Комисията разработи амбициозна двустранна програма, която допълва участието на ЕС в рамките на Световната търговска организация (СТО). ЕС има сключени или води преговори за сключване на двустранни споразумения за свободна търговия (ССТ) с партньори от всички континенти⁽⁶⁾. Докато преди десет години в обхвата на влезлите в сила ССТ попадеше по-малко от една четвърт от търговията на ЕС, днес този дял е повече от една трета, а ако всички текущи преговори приключат успешно, би могъл да достигне две трети. Това несъмнено е най-амбициозната програма в областта на търговията в света днес.

ССТ между ЕС и Южна Корея е отличен пример за този вид споразумения от ново поколение, които ЕС може да договаря, и за конкретните резултати, до които те водят. Това е най-амбициозната търговска спогодба, изпълнявана някога от ЕС, включваща премахване на почти 99 % от митата и от двете страни в срок от пет години и разглеждаща нетарифните бариери. Тя надхвърля договореното в ССТ между САЩ и Корея. За четири години износът на стоки от ЕС е нараснал с 55 %, като допълнително осъщественият износ през първите три години е на стойност 4,7 милиарда евро. Износът в областта на автомобилостроенето се е увеличил повече от три пъти. Днес дългогодишният търговски дефицит на ЕС се трансформира в излишък. Делът на ЕС във вноса на Южна Корея се е увеличил от 9 % на 13 %, докато делът на САЩ е останал непроменен, а този на Япония е намалял с 2 %.

Търговската политика обаче може да носи ползи само ако е подкрепена с вътрешни реформи. Структурни реформи, по-малко бюрокрация, по-добър достъп до финансиране и повече инвестиции в инфраструктурата, в квалификацията и в научноизследователската и развойна дейност — това са елементите от съществено значение за по-нататъшното укрепване на капацитета на Съюза да се възползва от отворените пазари. Инвестиционният план на ЕС обединява тези реформи на равнище ЕС и ще направи европейските предприятия, особено МСП, още по-конкурентоспособни. Същевременно опитът напоследък показва, че структурните реформи, осъществявани от държавите членки, също водят

⁽⁵⁾ Европейска комисия, съобщение „Преглед на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“, COM(2014) 130.

⁽⁶⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf

до по-добри резултати в областта на търговията. Ето защо европейският семестър представлява важен инструмент за постигане на максимално взаимодействие между търговията и националните политики.

2. Ефективна политика, която отразява новите икономически реалности и изпълнява своите обещания

2.1. Действия в отговор на подема на световните вериги за създаване на стойност

Съществуването на световни вериги за създаване на стойност показва, че към търговската политика вече не може да се подхожда от тясна, меркантилна позиция. Повишаването на свързаните с вноса разходи намалява капацитета на предприятията да осъществяват продажби на световните пазари. Необходимо е по-добро разбиране на взаимозависимостите. Прибягването до протекционистки мерки, дори и в днешните трудни икономически обстоятелства, не осигурява предимства.

Търговската политика на ЕС трябва да засили позицията на Европа в световните вериги на доставки. Тя трябва да подкрепя пълния диапазон от икономически дейности, чрез които европейците създават и продават стойност. Това включва производството на компоненти и на крайни продукти, което е от жизненоважно значение ⁽⁷⁾. Включва също и услугите, научноизследователската дейност, проектирането и маркетинга, монтажа, разпространението и поддръжката.

Адаптирайки се към тази действителност, търговската политика на ЕС вече излезе извън границите на традиционните дискусии по митническите тарифи. Възприема се цялостен подход, при който са обхванати жизненоважни въпроси като обществените поръчки, конкуренцията, включително субсидиите, или бариерите, произтичащи от санитарни и фитосанитарни мерки (СФМ). Те продължават да бъдат от съществено значение. Така например разходите във връзка с обществените поръчки възлизат на 15 до 20 % от БВП в световен мащаб. Вероятно през следващите години инвестициите в инфраструктура и другите обществени поръчки както в нововъзникващите, така и в развитите икономики ще бъдат основните движещи сили на икономическия растеж. Въпреки че ЕС постепенно интегрира и отвори своите пазари, дружествата от ЕС продължават да се сблъскват с дискриминация и ограничения в чужбина. Ето защо е от изключително важно да се гарантира равнопоставеност при достъпа до пазара, а това може отчасти да се постигне чрез ССТ и чрез преговорите за присъединяване на нови държави към Споразумението на СТО за държавните поръчки (GPA).

Търговската политика обаче ще трябва да се заеме с по-широк кръг от въпроси, ако ЕС иска да наложи своята роля в световните вериги за създаване на стойност. За тази цел от нас се изисква да насърчаваме търговията с услуги, да улесняваме цифровата търговия, да подкрепяме мобилността на специалистите, да се борим с нормативната разпокъсаност, да гарантираме достъпа до суровини, да защитаваме иновациите и да осигурим бързо уреждане на митническите процедури. Ще е необходима и съвместна стратегия в различните области на икономическата политика, за да се гарантира отговорно управление на веригите на доставки (вж. 4.1.1 и 4.2.3) и за да се води борба с агресивните стратегии за прехвърляне на корпоративните печалби и за избягване на данъци, чрез които някои дружества се възползват от разпокъсаността на веригите за създаване на стойност. Комисията работи по тези въпроси чрез различни инструменти на политиката. Търговските споразумения подкрепят усилията за насърчаване използването на международните стандарти за прозрачност и добро управление.

2.1.1. Насърчаване на търговията с услуги

Услугите генерират около 70 % от БВП на ЕС и от заетостта и играят все по-важна роля в международната търговия. В миналото повечето услуги можеха да се предоставят само на местно равнище. Технологиите промениха това и за десет години износьт на услуги на ЕС се увеличи двойно, достигайки 728 млрд. евро през 2014 г. В допълнение, освен търговията с услуги сами по себе си, днес производствените предприятия все по-често купуват, създават и продават услуги, чрез които да могат да продават своите продукти. Това интегриране на услугите в производствения процес придоби значителен

⁽⁷⁾ Европейска комисия, съобщение „За възвръщане на европейската промишленост“, COM(2014) 14.

машаб през последните години. Днес услугите съставляват почти 40 % от стойността на изнасяните от Европа стоки. Около една трета от работните места, създадени благодарение на износа на промишлени стоки, са на практика в дружества, които доставят спомагателни услуги като транспорт и логистика. За сложно оборудване, като машини, вятърни турбини или медицински изделия, услугите например по монтаж, техническа помощ, обучение и поддръжка са част от предлаганата оферта. Необходими са и много други услуги във връзка с административното управление, застраховането, телекомуникациите и транспорта.

Нарастващата роля на интегрираните в производството услуги показва необходимостта от още по-силен акцент върху либерализирането на услугите както в рамките на ЕС, така и в останалата част на света. Все по-важно е да се подобри достъпът до пазара за съчетаните помежду си производства и услуги. Това означава да се преодолее традиционното мислене, илюстрирано от факта, че понастоящем при търговските преговори поотделно се разглеждат задълженията за либерализация на стоките и на услугите. Така например чрез мобилност на лицата, които предоставят услугите, може да се окаже подкрепа за продажбите на стоки и услуги, а чрез улесняването на цифровата търговия и на информационните потоци се оказва подкрепа както на дружествата, предлагащи стоки, така и на тези, предлагащи услуги.

Улесняването на търговията с услуги изисква и отваряне за преки чуждестранни инвестиции. Над 60 % от преките инвестиции на ЕС в чужбина са свързани с търговията с услуги. За международна търговия с услуги се изисква дружествата да се установят на пазарите в чужбина, за да предоставят услуги на нови местни клиенти. Според приблизителните оценки на СТО две трети от услугите се доставят чрез установяване в конкретната държава. Инвестирането другаде по света също така позволява на дружествата да предлагат глобални решения на клиентите по места, като така се засилват връзките, които европейските дружества в секторите на производството и услугите изграждат със световните вериги за създаване на стойност. Преговорите на ЕС в областта на международните инвестиции, както и международното измерение на Плана за инвестиции за Европа, ще улеснят тези връзки.

ЕС е един от 25-те членове на СТО, които водят преговори по амбициозното плурилатерално Споразумение по търговията с услуги (TiSA). Заедно тези членове представляват вече 70 % от световната търговия с услуги и TiSA би могло да подтикне всички членове на СТО да постигнат напредък в либерализацията и регулирането на услугите, така че да бъде достигнато равнището на либерализация и регулиране в областта на стоките. Освен това, в рамките на водените преговори по Споразумение за екологичните стоки следва в крайна сметка да се разгледат и услугите, необходими за ефикасната продажба на тези стоки през границите. ЕС също така излезе с предложение вниманието в Програмата за развитие от Доха на СТО да се съсредоточи върху услугите, които са мощни двигатели за търговията със стоки.

В същото време остава ясна позицията на ЕС относно обществените услуги. Търговските споразумения на ЕС не възпрепятстват и няма да възпрепятстват действията на правителствата — на всяко едно равнище — по предоставяне, подпомагане или регулиране на услуги в области като управление на водите, образование, здравеопазване и социални услуги, нито ще възпрепятстват промени в политиката по отношение на финансирането и организацията на тези услуги. С търговските споразумения няма да се изисква от правителствата да приватизират каквато и да било услуга, нито правителствата ще се лишават от възможността да разширяват гамата от услуги, които предоставят на обществеността.

Комисията ще разглежда с приоритет търговията с услуги, като се стреми към постигането на амбициозни резултати във всички търговски преговори.

2.1.2. Улесняване на цифровата търговия

Цифровата революция премахва бариерите, произтичащи от географското разположение и разстоянието, и оказва огромно въздействие върху икономиките и общества навсякъде по света. За търговията това означава нови възможности, включително за МСП и за потребителите от ЕС,

благодарение на световен пазар за електронна търговия, оценявана понастоящем на над 12 трилиона евро⁽⁸⁾. Въпреки че при трансграничната търговия обикновено разходите за постигане на съответствие с изискванията са по-големи за по-малките предприятия, отколкото за големите дружества, електронната търговия дава възможност дори малките онлайн предприятия да имат достъп до клиенти в целия свят. ЕС, като най-голям износител на услуги в света, е в добра позиция да се възползва от това.

Цифровата революция означава също така нови опасения във връзка със защитата на потребителите и на личните им данни както в рамките на ЕС, така и в международен план. Комисията се ангажира да осигури, че основните права на гражданите на ЕС на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни са изцяло гарантирани чрез солидна правна рамка за защита на данните⁽⁹⁾. Правилата относно обработката на лични данни не подлежат на преговори в рамките на търговските споразумения, нито се засягат от тях.

Цифровата икономика обаче означава и нови видове бариери пред търговията, които трябва да бъдат преодолявани. Някои от тях касаят дружествата, насочили вниманието си конкретно към търговията по цифров път. Други засягат много по-широк кръг дружества. Събирането, съхранението, обработката и предаването на данни (включително на икономическа, финансова, статистическа и научна информация) и тяхната цифровизация са станали неразделна част от модерните бизнес модели, включително за производствените предприятия. В действителност те са от основно значение за развитието на световните вериги за създаване на стойност. В резултат на това свободното движение на данни през границите придобива все по-голямо значение за европейската конкурентоспособност като цяло. Най-добрите инструменти за справяне с предизвикателствата на цифровата икономика са регулаторното сътрудничество, взаимното признаване и хармонизацията на стандартите.

Много от тези въпроси в рамките на ЕС са разгледани в Стратегията за цифров единен пазар⁽¹⁰⁾. Европейските предприятия обаче все още се сблъскват със сериозни бариери по света, като например наличие на непрозрачни правила, държавна намеса, необосновани изисквания за локализиране на данни и за съхраняване на данните. Сигурността на данните е от съществено значение за всички дружества, обработващи данни. Цифровите инфраструктури, криптирането и общите стандарти също са важни за световните вериги за създаване на стойност и следователно също попадат в сферата на търговската политика. Освен това някои от ключовите действия по Стратегията за цифров единен пазар — като например Европейската инициатива за компютърни услуги „в облак“ и реформата на авторското право — имат международно измерение, което би могло да бъде разглеждано в рамките на търговските споразумения.

Целта на ЕС следва да бъде създаването на равнопоставени условия в световен мащаб, основаващи се на недискриминация и липса на необосновани изисквания за локализиране на данни. Европа следва да популяризира тази цел в рамките на двустранните, плурилатералните и многостранните форуми.

Комисията ще се стреми да използва различните CCT и TiSA, за да се установят правила за електронната търговия и трансграничните потоци от данни, както и за да се отстраняват новите форми на цифров протекционизъм, като се действа при пълно спазване и ненакърняване на разпоредбите на ЕС за защита на данните и на правилата за защита на личните данни.

2.1.3. Подкрепа за мобилността и разглеждане на въпросите във връзка с миграцията

Временното преместване на специалисти се превърна в основен фактор за осъществяване на стопанска дейност на международно равнище във всички сектори. То улеснява износа и е начин за преодоляване на недостига на умения. Ограниченията за мобилността са широко разпространени в международен план и може да попречат на извличането на всички ползи от споразуменията за търговия и

⁽⁸⁾ УНКТАД, Доклад относно информационната икономика, 2015 г.

⁽⁹⁾ Европейска комисия, Предложение за регламент относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (общ регламент относно защитата на данните), COM(2012) 11.

⁽¹⁰⁾ Европейска комисия, съобщение „Стратегия за цифров единен пазар за Европа“, COM(2015) 192.

инвестиции. Мобилността на специалистите ни най-малко не нарушава социалните и трудовите законови и подзаконови актове.

Икономическият потенциал на временното преместване, по-специално на доставчици на услуги, е изведен на преден план в Европейска програма за миграцията ⁽¹¹⁾. В тази програма също така се призовава към по-добро използване на полезните взаимодействия между отделните области на политиката, за да се създадат стимули за сътрудничество с трети държави по въпросите на миграцията и бежанците ⁽¹²⁾. Търговската политика следва да е съобразена с рамката на политиката за връщането и обратното приемане на незаконни мигранти.

Комисията:

- ще води преговори по разпоредбите за мобилност, пряко свързани с продажбата на конкретни стоки и оборудване (например инженерни услуги или услуги по поддръжка), успоредно с преговорите във връзка с достъпа до пазара на тези стоки;
- ще предлага в споразуменията за търговия и инвестиции да се включват определени предимства, предвидени в Директивата относно вътрешнокорпоративните трансфери ⁽¹³⁾, в замяна на реципрочното третиране на европейските специалисти от страна на партньорите;
- ще използва предвидения преглед на Директивата за синята карта ⁽¹⁴⁾, за да се оцени възможността за включване на условия за влизане и пребиваване в ЕС на граждани на трети държави, които предоставят услуги на временен принцип в съответствие с ангажиментите на ЕС в търговските споразумения;
- ще насърчава признаването на професионалните квалификации в търговските споразумения;
- ще използва в максимална степен полезното взаимодействие между търговската политика и политиката на ЕС в областта на връщането/обратното приемане и облекчаването на визовия режим, за да осигури постигането на по-добри резултати за ЕС като цяло; и
- ще подпомага финансираните от ЕС програми и портали, които са насочени към обмен, обучение и други дейности по изграждане на капацитет и които способстват за ефективното използване на разпоредбите за мобилност в различните ССТ.

2.1.4. Засилване на международното регулаторно сътрудничество

Изискванията по отношение на продуктите и услугите се различават значително по света, понякога поради културни различия и конкретен избор отстрана на обществото, но често само защото регулаторните подходи са били разработени изолирано. Тази нормативна разпокъсаност води до значителни допълнителни разходи за производителите, които трябва да променят своите продукти и/или да се подлагат на дублиращи се процедури за оценяване на съответствието, без това да допринася за безопасността или да носи други обществени ползи; в някои случаи това е само прикрита форма на протекционизъм. Тези разходи са особено големи за МСП, за които може да представляват непреодолима бариера за достъп до пазара.

Макар да е по-лесно тези въпроси да се разглеждат в рамките на двустранни преговори, по-голямо е въздействието на регионалните и глобалните решения. Засиленото международно регулаторно сътрудничество допринася за улесняване на търговията, укрепва световните стандарти, прави нормативните уредби по-ефективни и спомага за по-добро използване на ограничените ресурси от страна на регулаторните органи. То трябва да се осъществява по начин, който да не ограничава правото на правителствата да действат за постигане на законните цели на обществената политика (вж. 4.1.1). Напредъкът, постигнат със стратегически търговски партньори, като САЩ и Япония, ще даде нов тласък на работата в организации, като Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) — в областта на моторните превозни средства, Международната конференция за

⁽¹¹⁾ Европейска комисия, съобщение „Европейска програма за миграцията“, COM(2015) 240.

⁽¹²⁾ Европейска комисия, съобщение „План за действие на ЕС относно връщането“, COM(2015) 453.

⁽¹³⁾ Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г., ОВ L 157.

⁽¹⁴⁾ Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г., ОВ L 155.

хармонизация — за фармацевтичните продукти, или международни организации по стандартизация в областта на СФМ, като Кодекс алиментариус по въпросите на храните. Важна роля в този процес играят и международните организации по стандартизация (ISO, IEC и ITU). СТО би могла да засили участието си в популяризирането на добри регулаторни практики.

Комисията:

- ще разглежда с приоритет регулаторните въпроси в преговорите и ще се стреми към засилено сътрудничество в рамките на международните форуми по въпросите на регулирането, като същевременно поддържа високи европейски стандарти;
- ще продължи да полага усилия за премахване на нетарифните бариери чрез действия по правоприлагане във връзка със споразуменията и чрез регулаторно сътрудничество.

2.1.5. Осигуряване на ефикасно управление на митниците

От изключително важно значение е ефективното управление на движението на стоки в рамките на международните вериги на доставки. То гарантира улесняването на търговията, защитата на финансовите и икономическите интереси на ЕС и на неговите държави членки, както и спазването на търговските разпоредби. Агенциите в ЕС и по света трябва да управляват и свеждат до минимум широк набор от рискове, произтичащи от международната търговия. Необходими са по-засилен обмен на информация за риска (като надлежно се отчита необходимостта от защита на личните данни и на търговските тайни), координация между митническите и другите органи и по-тясно международно сътрудничество. Прилагането на правилата относно улесняването на търговията, заложили в рамките на СТО и в двустранните споразумения, и включването на тези правила в бъдещите ССТ представляват все по-важни аспекти на търговската политика.

Комисията ще се възползва по най-добрия начин от съществуващите договорености за административна взаимопомощ и ще насърчава използването от страна на търговските партньори на ЕС на програмите за одобрени икономически оператори, за да работи за отстраняването на рисковете в рамките на световните вериги на доставки.

2.1.6. Гарантиране на достъп до енергия и суровини

Като се има предвид зависимостта на ЕС от вносни ресурси, достъпът до енергия и суровини е от решаващо значение за неговата конкурентоспособност. Търговските споразумения може да подобрят този достъп чрез определяне на правила за недискриминация и транзит; чрез отстраняване на изискванията за местно съдържание; чрез насърчаване на енергийната ефективност и търговията с енергия от възобновяеми енергийни източници; както и чрез осигуряване на еднакви условия на конкуренция за държавните предприятия и другите дружества, в съответствие с пазарните принципи. Такива разпоредби трябва изцяло да зачитат суверенитета на всяка държава над нейните природни ресурси и не трябва да пречат на действията за защита на околната среда, включително на борбата срещу изменението на климата.

Като част от по-широкообхватната си работа по създаването на европейски енергиен съюз ⁽¹⁵⁾ и в съответствие с инициативата за суровините ⁽¹⁶⁾ Комисията ще предлага във всяко търговско споразумение да бъде включвана глава относно енергията и суровините.

⁽¹⁵⁾ Европейска комисия, съобщение „Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата“, COM(2015) 80.

⁽¹⁶⁾ Европейска комисия, съобщение „Инициатива за суровините“, COM(2008) 699.

2.1.7. Защита на иновациите

Креативността, научноизследователската дейност и проектирането са елементи от съществено значение за икономика, основана на верига за създаване на стойност. Те са в основата на една трета от работните места в ЕС и на 90 % от износа на ЕС ⁽¹⁷⁾. Те обаче са особено уязвими в случай на слабо ниво на защита и слаби гаранции за спазването на правата върху интелектуалната собственост в други юрисдикции, а понякога са предмет на принудителен трансфер на технологии. Особено уязвими са МСП. Търговската политика на ЕС трябва да подкрепя новаторските и висококачествени продукти чрез закрила на цялата гама от права върху интелектуалната собственост, включително патенти, търговски марки, авторски права, промишлен дизайн и географски означения, както и на търговските тайни. Не става въпрос само за определянето на правила и процедури, но също така и за гарантиране на тяхното прилагане.

Комисията:

- ще засили защитата и гаранциите за спазването на правата върху интелектуалната собственост в рамките на ССТ и на СТО ⁽¹⁸⁾ и ще работи с партньорите си за борба с измамите; и
- ще продължи да насърчава амбициозна програма в областта на световното здравеопазване ⁽¹⁹⁾ и полесния достъп до лекарства в бедните страни, включително чрез постоянна дерогация, която да бъде предоставяна на най-слабо развитите страни (НСРС) по отношение на фармацевтични продукти, в рамките на Споразумението на СТО за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (ТРИПС).

2.2. Изпълнение на обещанията: прилагане, правоприлагане, внимание към малките предприятия и работниците

2.2.1. По-добро прилагане

ЕС е сключил най-много ССТ в световен мащаб, но сега предизвикателството е да се гарантира, че тези споразумения водят до конкретни ползи за всички. Така например, независимо от отличните като цяло резултати по ССТ между ЕС и Южна Корея, дружествата не се възползват напълно от предвидените в споразумението намалени тарифи. През първата година от прилагането на споразумението възможностите, създадени от ССТ, са били действително използвани само за 40 % от износа на ЕС, докато за 60 % все още са били наложени ненужни мита. Понастоящем е постигнато по-ефективно използване на тези преференции, така че са обхванати две трети от износа на ЕС, но големите разлики в степента на използване, съществуващи между отделните държави членки (от 80 % в Кипър, Латвия и Австрия до 40 % или по-малко в Естония, Малта и България), както и по-високата степен на използване от страна на южнокорейските дружества (80 %), подсказват, че все още има какво да се направи за подобряване на ефективното прилагане на това и на другите търговски споразумения на ЕС.

По-доброто прилагане е съвместна отговорност на Комисията, държавите членки, Европейския парламент и заинтересованите страни. Комисията следва да разглежда такива въпроси като сложността на правилата за произход и митническите процедури, както и недостатъчното предоставяне на информация и подкрепа. Държавите членки трябва да изиграят съществена роля в управлението и прилагането на митническия режим на ЕС, както и в насърчаването на търговията и инвестициите. Ролята на Европейския парламент ще бъде особено важна за изпълнението на разпоредбите в главите относно устойчивото развитие в търговските споразумения (вж. 4.2.2).

Комисията:

⁽¹⁷⁾ Европейско патентно ведомство и Служба за хармонизация във вътрешния пазар, доклад за анализ на отраслово равнище, озаглавен „IPR-intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU“ („Сектори с интензивно използване на права върху интелектуалната собственост: принос към икономическите резултати и заетостта в ЕС“) 2013 г.

⁽¹⁸⁾ Европейска комисия, съобщение „Търговия, растеж и интелектуална собственост“, COM(2014) 389.

⁽¹⁹⁾ Европейска комисия, съобщение „Ролята на ЕС в световното здравеопазване“, COM(2010) 128.

- ще се стреми към опростяване и съгласуваност на правилата за произход и ще предоставя лесна за ползване информация относно възможностите за търговия. Този аспект е особено важен за МСП;
- ще засили сътрудничеството между митническите органи, ще гарантира прилагането от държавите членки на предвиденото в Митническия кодекс на Европейския съюз опростяване на митническите формалности и ще си сътрудничи с държавите членки, за да се използват най-ефикасните електронни системи, включително системи за електронни плащания;
- ще предложи „засилено партньорство“ с държавите членки, Европейския парламент и заинтересованите страни за прилагането на търговските споразумения. Това би разширило обхвата и консолидирало настоящото „партньорство за достъп до пазари“, така че то да не се ограничава до премахването на пречките пред търговията и инвестициите, а да включва и прилагането на ССТ, включително повишаване на осведомеността, дейностите по митническо сътрудничество, улесняването на търговията и устойчивото развитие; и
- ще докладва ежегодно относно прилагането на най-значимите ССТ и ще предоставя по-задълбочен последващ анализ на ефективността на споразуменията за търговия на ЕС, в който ще се разглежда ситуацията на отделните сектори и държави членки, както и въздействието върху икономиките на държавите партньори в определени случаи.

2.2.2. По-категорично отстояване на правата на ЕС

ЕС трябва да осигури неговите партньори да спазват правилата и да изпълняват своите ангажименти. Това е абсолютна необходимост както от икономическа, така и от политическа гледна точка. Основата за това са постоянен мониторинг и ангажираност от страна на Комисията и държавите членки с партньорите. Когато дипломатическите усилия останат напразни, ЕС не се колебае да използва процедурите за уреждане на спорове на СТО. ЕС е един от най-активните и успешни ползватели на механизма на СТО за уреждане на спорове, като приоритизира случаите в зависимост от тяхната правна издръжаност, икономическото им значение и системното им въздействие ⁽²⁰⁾.

Потенциалните ползи от търговските споразумения трябва да бъдат на разположение на всички държави — членки на ЕС. Това изисква тясно сътрудничество между Комисията, държавите членки и представителите на промишлеността на ЕС, за да бъдат решени въпроси като повтарящите се процедури за кандидатстване за достъп до пазара, при които е възможно резултатите да са различни и които може да доведат до излишни забавяния и разходи. Това важи особено в хранително-вкусовия сектор, където ЕС е най-големият износител в света, но поради такива спънки не може напълно да се възползва от своя потенциал. Признаването на ЕС като единен субект в хранително-вкусовия сектор е от съществено значение, за да се гарантира еднакво третиране на износа от всичките 28 държави — членки на ЕС. В същото време, за да бъде решен този проблем, може да е необходимо ЕС да обмисли как да предложи на търговските си партньори исканите от тях гаранции.

ЕС трябва също така да заеме твърда позиция срещу нелоялните търговски практики, като прилага антидъмпингови и антисубсидийни мерки. Това е необходимо с оглед изпълнението на ангажимента на ЕС за отваряне на пазарите. ЕС е един от основните ползватели на инструментите за търговска защита в световен мащаб. Чрез тях се гарантира, че процедурите се следват стриктно и че се отчитат всички интереси на Съюза.

Комисията:

- ще разработи по-съгласуван подход за икономическа дипломация, като се гарантира, че всички дипломатически активи на ЕС се използват в подкрепа на неговите търговски и инвестиционни интереси;
- ще използва процедурите за уреждане на спорове, когато е необходимо, включително договорените в ССТ;

⁽²⁰⁾ https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_by_country_e.htm

- ще използва механизма за медиация, договорен в неотдавна сключените ССТ, за да разрешава бързо проблеми във връзка с нетарифни бариери;
- ще набелязва случаите, в които бихме могли по най-ефективен начин да се възползваме от постиженията на единния пазар на ЕС, особено в областта на хранително-вкусовата промишленост, което да доведе до по-нататъшно подобряване на достъпа до пазара. Комисията ще разглежда и случаите, в които търговските ни партньори правят дискриминационни разграничения между държавите — членки на ЕС;
- ще обръща особено внимание, в рамките на търговската защита, на субсидирането и на все по-проблематичното заобикаляне на мерки; и
- ще направи преглед на използването на инструментите за търговска защита, като подложи на оценка тяхната ефективност и ефикасност.

2.2.3. Повече внимание към малките предприятия

Разходите за навлизане на нов пазар са много по-осезаеми за МСП, отколкото за големите дружества. Номиналните разходи за установяване, оценка на съответствието, предоставяне на разрешения за продуктите или признаване на професионалните квалификации може да са едни и същи. Те обаче оказват по-голямо въздействие върху малките и средните предприятия, които разполагат с по-малко средства за интернационализация, навлизане на нови пазари, преодоляване на бариерите пред търговията и инвестициите и спазване на нормативната уредба. Ето защо амбициозната цел за премахване на бариерите и за регулаторно сближаване чрез търговски споразумения следва да доведе до ползи по-специално за МСП.

Същите асиметрии се наблюдават по отношение на достъпа до информация относно възможностите за достъп до пазара. Големите дружества може и да са в състояние да си позволят правни и икономически консултации по регулаторните изисквания, но това е по-трудно за МСП. В това отношение ССТ може да са от полза, например чрез създаване на уебсайтове на публичната администрация, които да функционират на принципа „обслужване на едно гише“, като предлагат цялата информация за изискванията към даден продукт.

Комисията:

- ще включва във всички преговори специални разпоредби за МСП, включително за създаването на специализирани уебпортали, чрез които да се улесни достъпът до информация за изискванията към продуктите на чуждестранните пазари, за предвидените в ССТ възможности и за наличната подкрепа;
- ще отчита спецификите на МСП във всички глави, по които се водят преговори в областта на търговията и инвестициите;
- ще координира действията си с националните политики за насърчаване на търговията и с усилията на МСП за интернационализация, например в контекста на „засиленото партньорство“ във връзка с прилагането на споразуменията; и
- ще провежда редовни проучвания на бариерите, пред които се изправят МСП на конкретни пазари, и ще работи в тясно сътрудничество с представителните органи на МСП, за да разбира по-добре техните потребности.

2.2.4. По-ефикасни инструменти в помощ на адаптирането на работниците към промените

Както вече бе подчертано, търговията е важен източник на работни места за европейците: почти всяко седмо работно място в ЕС е свързано с износа. Търговията също така предполага структурни промени, които позволяват на икономиката да се подготви да създава работни места в бъдеще. Тези промени обаче може да имат временни дестабилизиращи последици за някои региони и работници, ако новата конкуренция се окаже твърде силна за определени дружества. Комисията взема под внимание тези реалности в търговските преговори, като гарантира достатъчно дълги преходни периоди, освен в някои сектори, или като прибегва до тарифни квоти и предпазни клаузи. Обикновено в резултат на това

отрицателните въздействия, възникващи при изпълнението на нови търговски споразумения, са ограничени, както в случая на ССТ между ЕС и Южна Корея. Независимо от опасенията, изразени преди неговото влизане в сила, споразумението не доведе до повишаване на вноса в ущърб на промишлеността на ЕС; не бе необходимо и да се задейства предвиденият в споразумението механизъм за надзор, нито да се започва каквото и да било разследване за налагане на защитни мерки.

Независимо от това за пряко засегнатите лица подобни промени не са никак малки. Става въпрос за сериозно лично предизвикателство. Често намирането на нова работа е свързано с придобиване на нови умения, с приспособяване към нови методи на работа или с обмисляне на възможността за преместване в друг регион или в друга държава — членка на ЕС, с цел възползване от възможности за работа, като нито една от тези ситуации не е безпроблемна. Ето защо хората се нуждаят от време и подкрепа, за да се подготвят за промените и да се адаптират към тях, когато те настъпят.

Поради това от съществено значение е активното управление на промените, за да се гарантира, че произтичащите от глобализацията ползи са разпределени справедливо, а отрицателните последици са смекчени. Трябва да се работи за преодоляване на социалните последици от отварянето на пазара.

На ЕС и държавите членки се пада отговорността да гарантират, че чрез активните политики на пазара на труда се създава възможност лицата, загубили работните си места, бързо да намерят нова работа, независимо дали в по-конкурентоспособни дружества от същия сектор, или в напълно нова сфера. **Комисията следва стратегия за работни места и растеж, чиято цел е да се улесни създаването на нови и устойчиви работни места в ЕС.** От основно значение в това отношение са политиките в областта на образованието и те трябва да насърчават непрекъснатото придобиване на умения, така че работниците да се подготвят за бъдещи работни места. Европейските структурни и инвестиционни фондове допринасят за постигането на тази цел.

Европейският фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ) е друг инструмент, чрез който се предоставя подкрепа на общности, изправени пред еднократни, ясно определени случаи на закриване на работни места, като например затваряне на заводи в ЕС поради международната конкуренция или възлагане на дейности на външни изпълнители. До този момент заделеният за евентуални намеси от ЕФПГ резерв никога не е бил напълно усвояван в рамките на дадена година. Оставащата част от резерва би могла да бъде оползотворявана, ако критериите за плащанията се разширят допълнително.

Комисията:

- ще направи преглед на резултатите по линия на ЕФПГ, като повиши ефективността на действията по фонда; и
- ще засили консултациите със социалните партньори относно възможното въздействие на търговията и инвестициите върху създаването на работни места, по-специално в рамките на оценките на въздействието върху устойчивостта.

3. По-прозрачна търговска и инвестиционна политика

Днес търговската политика е по-обсъждана от когато и да било през последните години, като немалко хора се питат дали тя се разработва в подкрепа на общите европейски интереси и принципи или на конкретни цели на големите дружества. Вниманието, отделено при наскоро проведените преговори, и по-специално по ТПТИ, на регулаторните въпроси се разглежда от някои като заплаха за социалния и регулаторния модел на ЕС. Освен това с Договора от Лисабон на ЕС бе възложена отговорността за защита на инвестициите и уреждане на спорове, което предизвика оживени дебати за това дали механизмите, разработени до момента от държавите членки с цел да се осигури такава защита, нарушават правото на законотворчество на ЕС и неговите държави членки. Трети аспект на водения понастоящем обществен дебат относно търговията е свързан с факта, че потребителите са все по-добре информирани и загрижени за социалните и екологичните условия в производствените обекти по света, както и за зачитането на правата на човека. И на последно място, все повече се следи какво е въздействието на различните ССТ върху държави, които не са партньори по споразуменията, и особено върху НСПС.

Комисията гледа сериозно на тези опасения. Необходимо е процесът на изготвяне на политиките да бъде прозрачен, а дебатът да се основава на факти. При изготвянето на политики трябва да се даде отговор на безпокойствата на хората във връзка със социалния модел на ЕС. Комисията трябва да продължи да прилага политика, която е от полза за обществото като цяло и с която се насърчават европейските и универсалните норми и ценности, наред с основните икономически интереси, като се поставя по-силен акцент върху устойчивото развитие, правата на човека, борбата с отклонението от данъчно облагане, защитата на потребителите и отговорната и справедлива търговия.

3.1. По-тясно сътрудничество с държавите членки, Европейския парламент и гражданското общество

Като съзаконодателен орган наред със Съвета, Европейският парламент има и централна роля за осигуряване на пълен демократичен контрол и отчетност в областта на търговската политика. Парламентът и Комисията засилиха взаимодействието си, като осигуриха непосредственото участие на Парламента на всеки етап от преговорите.

Комисията ще активизира и усилията си за насърчаване на информиран дебат в държавите членки и на по-задълбочен диалог с гражданското общество като цяло. Това е възможност да се повиши осведомеността на хората относно текущи или планирани преговори в областта на търговията и инвестициите, и да се получи обратна информация от заинтересованите страни по разглежданите въпроси.

В съответствие с принципите на програмата за по-добро регулиране ⁽²¹⁾ всяка важна инициатива в областта на търговската политика ще бъде подлагана на оценка на въздействието. По време на преговорите по големи търговски споразумения Комисията извършва оценки на въздействието върху устойчивостта, които дават възможност за по-задълбочен анализ на потенциалното икономическо, социално и екологично въздействие на търговските споразумения, в това число на въздействието върху МСП, потребителите, конкретни икономически сектори, правата на човека и върху развиващите се страни. Комисията също така анализира икономическото въздействие на споразуменията след сключването им и извършва последващи оценки, след като споразуменията започнат да се изпълняват. Оценките на въздействието и другите оценки са от решаващо значение за формулирането на надеждни, прозрачни и основани на доказателства политики в областта на търговията.

Комисията:

- ще превърне по-тясното сътрудничество с Европейския парламент, изградено в контекста на ТПТИ, в правило при всички преговори;
- ще си сътрудничи активно с гражданското общество и с широката общественост в контекста на провежданите с тях диалози. Членовете на Комисията ще посещават редовно държавите членки и националните парламенти; и
- ще призовава националните правителства да бъдат в по-голяма степен проактивни в разискванията относно търговията.

⁽²¹⁾ Европейска комисия, съобщение „По-добро регулиране за постигането на по-добри резултати – програма на ЕС“, COM(2015) 215.

3.2. По-открит процес на изготвяне на политиките

Прозрачността е основополагаща за по-доброто регулиране. Липсата на прозрачност подкопава легитимността на търговската политика на ЕС и доверието на гражданите. Налице е търсене на повече прозрачност в търговските преговори, особено когато по време на тях се разглеждат въпроси на вътрешната политика, както например регулирането. Комисията предприе безпрецедентни действия в отговор на това търсене, по-специално като публикува предложенията на ЕС за водене на преговори. По същия начин Съветът публикува указанията за водене на преговори по ТПТИ и TiSA. В допълнение Комисията публикува на своя уебсайт информация за срещите, които всички членове на Европейската комисия, техните кабинети и генералните директори водят със заинтересовани представители.

Прозрачността следва да се прилага на всички етапи от преговорния цикъл, още от определянето на целите на самите преговори, както и по време на етапа след приключване на преговорите.

В допълнение към съществуващите мерки Комисията:

- в самото начало на преговорите: ще приканва Съвета да оповестява всички указания за водене на преговори за ССТ веднага след приемането им;
- по време на преговорите: ще прилага установените във връзка с ТПТИ практики за онлайн публикуване на текстовете на ЕС и по отношение на всички търговски и инвестиционни преговори и ще заявява ясно на всички нови партньори, че преговорите трябва да се водят в условия на прозрачност; и
- след приключване на преговорите: ще публикува незабавно текста на споразумението, във вида, в който е, без да се изчака приключването на правната редакция.

Необходима е още по-голяма прозрачност и в областта на търговската защита. Независимо от факта, че ЕС вече надвишава изискванията на стандартите на СТО за откритост, все още има какво да се направи в това отношение.

Комисията:

- ще осигурява, считано от първата половина на 2016 г. нататък, по-голяма прозрачност за заинтересованите страни в дела по търговска защита, например като им даде достъп до повече документи и улесни начина на достъп чрез използването на специална уебплатформа;
- ще осигурява, също считано от първата половина на 2016 г. нататък, по-голяма прозрачност за широката общественост, например във връзка с публикуването на неуповителен вариант на жалбите и исканията за преразглеждане на съществуващи мерки, включително преразглеждания с оглед изтичане на срока на мерките; и
- ще проучи инициативи за допълнително увеличаване на прозрачността в средносрочен план, като например възможността за подобряване на достъпа на юридическите представители на заинтересованите страни до преписките по антидъмпингови и антисубсидийни разследвания и за разширяване на достъпа до неуповителните преписки, така че от него да се възползва и широката общественост.

4. Търговска и инвестиционна политика, основана на ценностите

Комисията няма да ограничи действията си единствено до промени в процеса на изготвяне на политиките в областта на търговията. Опасенията, изразени от обществеността, се отнасят до въпроси по същество, като начина, по който регулирането и инвестициите ще бъдат разглеждани в търговските споразумения, както и съгласуваността на политиката на ЕС в областта на търговията с европейските ценности в по-общ план.

4.1. По-съобразен с очакванията на обществеността подход във връзка с нормативната уредба и инвестициите

4.1.1. Създаване на гаранции за потребителите, че могат да подхождат с доверие към продуктите, които купуват в условията на глобална икономика

Потребителите вече усещат ползите от премахването на търговските бариери, тъй като разполагат с по-голям избор от продукти на по-ниски цени. Днес европейските граждани имат достъп до продукти от всички континенти и могат да закупуват услуги благодарение на по-лесно достъпните транспортни и цифрови мрежи. Нови търговски споразумения биха довели до още по-голям избор и още по-ниски цени. Потребителите обаче се интересуват и от безопасността на използваните от тях продукти, както и от това дали те са произведени при зачитане на правата на човека, трудовите права и с грижа за околната среда.

Потребителите имат правото да знаят какво купуват, за да вземат добре информирани решения. Благодарение на правилата на единния пазар на ЕС те могат да подхождат с доверие към стоките и услугите, които купуват от други държави — членки на ЕС. Правилата на ЕС по отношение на здравето, безопасността, защитата на потребителите, условията на труд и опазването на околната среда са сред най-ефикасните и осигуряващите най-високо равнище на защита в света. Не навсякъде обаче нещата са така. В условията на отворена глобална икономика, в която продуктите се произвеждат по цялата дължина на веригите за създаване на стойност, пресичащи територията както на развити, така и на развиващи се икономики, е много по-голямо предизвикателство да се гарантира на потребителите, че могат да подхождат с доверие към това, което купуват. Комисията трябва да се съобразява с тази действителност.

Търговската и инвестиционна политика на ЕС трябва да отговори на опасенията на потребителите, като засили инициативите за корпоративна социална отговорност и надлежните проверки по цялата производствена верига, като вниманието се насочи към зачитането на правата на човека и към социалните — в това число свързаните с трудовите права — и екологичните аспекти на веригите за създаване на стойност (вж. 4.2.3). В същото време и правителствата на държавите членки трябва да изпълнят задълженията си по прилагане на нормативната уредба на ЕС в областта на стоките и услугите както по отношение на внасяните, така и на произведените в рамките на Съюза продукти.

Регулаторното сътрудничество (вж. 2.1.4) може да спомогне и за насърчаване използването на високи стандарти. Чрез ангажиране на партньорите в процеса на регулаторно сътрудничество Комисията може да обменя идеи и добри практики, както и да насърчава използването на стандартите на ЕС в полза на потребителите навсякъде по света, които да могат да се възползват от възможно най-високото и най-ефективно равнище на защита. Търговските споразумения могат да дадат политически импулс на този вид диалог. При все това обаче, за разлика от традиционните търговски преговори, в регулаторното сътрудничество не става въпрос за получаване на нещо в замяна на друго, нито за изтъргуване на една нормативна разпоредба за друга.

Комисията:

- се ангажира, в съответствие със съществуващата търговска политика на ЕС, че нито едно търговско споразумение на ЕС няма да доведе до по-ниски нива на защита на потребителите, на опазване на околната среда или на социална и трудова закрила, от съществуващите днес в Европейския съюз, нито ще ограничава възможностите на ЕС и държавите членки да предприемат мерки в бъдеще за

постигане на законните цели на обществената политика въз основа на нивото на защита, което считат за подходящо. Единствената промяна в нивото на защита, която може да бъде правена във връзка с търговско споразумение, е към още по-високо ниво;

- ще си сътрудничи със сдруженията на потребителите, експертните групи и съответните организации на гражданското общество, за да се гарантира, че търговските и инвестиционните политики отговарят на исканията на потребителите; и
- ще подобри анализа на въздействието на търговската политика върху потребителите както в рамките на оценките на въздействието, така и в последващите оценки.

4.1.2. Популяризиране на нов подход към инвестициите

Макар насърчаването на инвестициите да е в центъра на икономическите приоритети на Комисията, въпросите във връзка с арбитража и защитата на инвестициите породиха оживен дебат — както в ЕС, така и в държавите партньорки, и по-специално в контекста на преговорите за ТПТИ — относно справедливостта и необходимостта да се запази правото на публичните органи да определят нормативната рамка.

През последните 50 години държавите създадоха гъста глобална мрежа от над 3200 двустранни инвестиционни договора (ДИД), с които се цели опазване и насърчаване на инвестициите и в 1400 от които участват държави — членки на ЕС.

Воденият понастоящем дебат хвърли светлина върху риска от злоупотреба с разпоредби, които са общи за много от тези споразумения, както и върху липсата на прозрачност и независимост на арбитражите. Необходимостта от реформи днес е широко призната в световен мащаб и, както беше подчертано в неотдавнашен доклад на УНКТАД ⁽²²⁾, „макар на практика всяка държава да е част от глобалната система за инвестиции и да има реални интереси в нея, изглежда никой не е истински удовлетворен“. Въпросът не е дали системата следва да бъде променена, а как това да бъде направено. Макар да не е възможно запазване на статуквото, основната цел за защита на инвестициите остава актуална, тъй като предубежденията срещу чуждестранни инвеститори и нарушенията на правата на собственост все още пораждаят проблеми.

Като основател и главен участник в глобалната система за инвестиции ЕС е в най-добра позиция — и има специална отговорност — да играе водеща роля в реформата. Комисията, която придоби нови отговорности за защита на инвестициите, след като с Договора от Лисабон компетентността в тази област бе прехвърлена на ЕС, определи реформата за приоритет и е готова да поеме водеща роля в световен мащаб. Тя вече започна реформирането на системата в контекста на ТПТИ ⁽²³⁾.

Комисията:

- като начало ще включва модерни разпоредби в двустранните споразумения, като поставя по-силен акцент върху правото на държавата на регулаторни действия — нещо, което не бе достатъчно добре подчертано в миналото. В рамките на двустранните споразумения на ЕС ще започне преминаване от стария механизъм за уреждане на спорове между инвеститорите и държавата към публична съдебна система в областта на инвестициите, състояща се от първоинстанционен съд и апелативен съд и функционираща като традиционните съдилища. Ще има ясен кодекс за поведение за предотвратяване на конфликти на интереси, както и независими съдии с високо ниво на техническа и юридическа квалификация, сходна с квалификацията, която се изисква за членовете на постоянните международни съдилища, като напр. Международния съд и Апелативния орган на СТО;
- успоредно с това ще работи с партньорите, за да се постигне консенсус по пълноправен постоянен Международен инвестиционен съд;

⁽²²⁾ УНКТАД, World Investment Report 2015 (Световен доклад за инвестициите от 2015 г.).

⁽²³⁾ Проект на Комисията на текста на ТПТИ – инвестиции, http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/september/tradoc_153807.pdf

- в по-дългосрочен план ще подкрепя включването на правила относно инвестициите в рамките на СТО. Това би било възможно да се опрости и да се актуализира съществуващата понастоящем мрежа от двустранни споразумения, така че да се създаде по-ясна, по-легитимна и по-приобщаваща система; и
- преди края на своя мандат ще направи преглед на постигнатия напредък, ще преразгледа съобщението от 2010 г. относно международните инвестиции ⁽²⁴⁾ и ще очертае пътя напред.

4.2. Търговска програма за насърчаване на устойчивото развитие, правата на човека и доброто управление

Договорите за ЕС изискват от него да популяризира навсякъде по света своите ценности, включително развитието на по-бедните държави, високите социални и екологични стандарти и зачитането на правата на човека. В това отношение търговската и инвестиционна политика трябва да се съгласува с останалите инструменти на ЕС за външна дейност.

Една от целите на ЕС е да гарантира, че икономическият растеж върви ръка за ръка със социалната справедливост, зачитането на правата на човека, спазването на високи трудови и екологични стандарти и защитата на здравето и безопасността. Това се отнася както за външната, така и за вътрешната политика, и следователно обхваща и търговската и инвестиционна политика. ЕС играе водеща роля в процеса на включване на целите за устойчиво развитие в търговската политика и на превръщане на търговията в ефективен инструмент за насърчаване на устойчивото развитие навсякъде по света. Важният принос, който търговската политика може да има за устойчивото развитие, неотдавна бе припомнен в програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г., която включва целите за устойчиво развитие и ще насочва действията в световен мащаб през следващите 15 години.

4.2.1. Използване на търговията и инвестициите в подкрепа на приобщаващия растеж в развиващите се страни

ЕС дава пример как да се използва търговската политика за насърчаване на развитието на най-бедните държави.

- ЕС е най-отвореният пазар за износа на развиващите се страни. В инициативата „Всичко освен оръжие“ (наричана по-нататък „BOO“) от 2001 г. ⁽²⁵⁾ беше възприет радикален подход на пълно отваряне на пазара на ЕС за НСРС без каквито и да е мита или квоти. Това доведе до реални резултати. Ако се изключи енергията, ЕС внася от НСРС повече стоки, отколкото взети заедно САЩ, Канада, Япония и Китай. ЕС сключи и успешни споразумения за икономическо партньорство (СИП) с държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн, а по-специално неотдавна с държави в Африка (вж. 5.2.3).
- Целта на ЕС е да се подпомогне развитието, като се даде възможност на държавите да се интегрират и да завоюват по-добри позиции в регионалните и световните вериги за създаване на стойност. ЕС смекчи своите правила за произход в Общата схема от преференции (ОСП). Сега те са по-прости и по-лесни за спазване и предоставят повече възможности за снабдяване, доколкото се допуска регионална и трансрегионална кумулация между държавите. ЕС и неговите държави членки са начело и в световните усилия за подпомагане на търговията, като осигуряват над една трета от световната помощ, предоставяйки 11 милиарда евро годишно.
- В съответствие с принципа на съгласуваност на политиката за развитие ЕС трябва да гарантира, че неговите търговски и инвестиционни инициативи допринасят за устойчив растеж и за създаване на работни места и да свежда до минимум евентуалните отрицателни последици за НСРС и другите най-нуждаещи се страни. Това е особено валидно по отношение на ТПТИ, предвид факта, че ЕС и САЩ са двата най-важни пазара за стоките и услугите от развиващите се страни.

⁽²⁴⁾ Съобщение на Комисията „Към цялостна европейска политика в областта на международните инвестиции“ COM(2010) 343.

⁽²⁵⁾ Регламент (ЕО) № 416/2001 на Съвета от 28 февруари 2001 г., ОВ L 60.

Комисията:

- ще направи междинен преглед на ОСП до 2018 г., по-специално на наученото от основните постижения в рамките на ОСП+. Този преглед ще предостави и възможност да се обобщят поуките във връзка със схемата от преференции за стоки и да се обмисли предоставяне на НСПС на схема от преференции за услуги, подобна на схемата ВОО, в съответствие с неотдавна договорената в рамките на СТО дерогация за НСПС по отношение на услугите;
- ще направи преглед, заедно с държавите — членки на ЕС, на съвместната стратегия от 2007 г. за подпомагане на търговията ⁽²⁶⁾, за да се засили капацитетът на развиващите се страни да използват възможностите, предлагани от търговските споразумения, в съответствие с програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г.;
- ще предлага, в контекста на преговорите по ТПТИ и на други преговори по регулаторни въпроси, варианти, при които се засилва по-широкото международно регулаторно сътрудничество и които имат положително странично въздействие върху трети страни, по-специално върху развиващите се страни;
- ще извършва задълбочен анализ в рамките на оценките на въздействието върху устойчивостта на възможните последици от новите ССТ върху НСПС, с цел разработване на съпътстващи мерки, когато това е необходимо; и
- ще продължи да подкрепя съдържателен пакет от мерки в полза на НСПС в контекста на приключването на кръга от преговори от Доха и ще настоява, в рамките на Г-20, СТО и другите многостранни форуми, да се упражнява строг мониторинг на ефекта, който протекционистките мерки на трети държави оказват върху НСПС, и да се търсят начини за премахването на такива мерки.

4.2.2. Насърчаване на устойчивото развитие

ЕС е начело и в използването на търговската политика за насърчаване на социалните и екологичните аспекти на устойчивото развитие. Това се прави по положителен, основан на стимули начин, без каквито и да било прикрити протекционистки намерения.

- **Схемата ОСП + е новаторски инструмент, чрез който се предоставят стимули и подкрепа за спазване на правата на човека, за устойчиво развитие и за добро управление в държавите,** поели ангажимент да прилагат основните международни конвенции в тези области.
- **ЕС играе ключова роля за постигане на напредък в преговорите по Споразумение за екологичните стоки с 16 други основни членове на СТО.** Целта е да се улесни търговията в сектора на най-важните екологични технологии, свързани напр. с производството на енергия от възобновяеми източници, управлението на отпадъците и контрола на замърсяването на въздуха, и да се допринесе за борбата с изменението на климата и опазването на околната среда.
- **В последните ССТ на ЕС също системно се включват клаузи във връзка с търговията и устойчивото развитие.** Целта е по-специално да се използва максимално потенциалът на по-интензивната търговия и нарасналите инвестиции за осигуряване на достойни условия на труд и опазване на околната среда, включително в борбата с изменението на климата, и да се привлекат държавите партньорки в процес на сътрудничество, при който да се насърчават прозрачността и участието на гражданското общество. Предвидени са и разпоредби, даващи възможност за извършване на независим и безпристрастен преглед.

Когато различните ССТ влязат в сила, ЕС ще трябва да следи разпоредбите относно търговията и устойчивото развитие да се изпълняват и използват ефективно, включително като предоставя подходяща подкрепа чрез сътрудничеството за развитие. Това е от решаващо значение, за да може да се постигне промяна по места. Спазването на задълженията относно

⁽²⁶⁾ Заключение на Съвета на Европейския съюз относно „Стратегия на ЕС за подпомагане на търговията: засилване на подкрепата на ЕС за свързаните с търговията нужди в развиващите се страни“, документ 14470/07, 29 октомври 2007 г.

трудовете права и опазването на околната среда може да представлява съществено предизвикателство за някои от нашите търговски партньори. Комисията е готова да съдейства на усилията им за подобряване на положението. По-доброто координиране на програмите за помощ и сътрудничество в тези области ще позволи на ЕС да използва възможностите и да превърне потесните търговски отношения в инструмент за популяризиране на тази насочена към ценностите програма.

Комисията:

- ще съсредоточи вниманието си върху изпълнението на разпоредбите, свързани с устойчивото развитие, в рамките на ССТ. Това следва да бъде основен елемент на засиленото партньорство с държавите членки, с Европейския парламент и със заинтересованите страни във връзка с прилагането на ССТ, както и на диалога с гражданското общество;
- ще отдава приоритет, при изпълнението на ССТ и ОСП, на работата за ефикасно прилагане на основните стандарти в областта на труда (забрана на детския труд и на принудителния труд, недискриминация на работното място, свобода на сдружаване и колективно договаряне), както и за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- ще засили вниманието, което се отделя в ССТ и при тяхното прилагане на устойчивото управление и опазване на природните ресурси (биологичното разнообразие, почвите и водите, горите и дървения материал, рибарството и дивата природа) и на борбата с изменението на климата;
- ще предложи създаване на по-тясна обвързаност между инструментите на търговската политика, насочени към спазването на трудовете права и защитата на околната среда (ОСП, главите за устойчиво развитие в ССТ), и действията по подпомагане/сътрудничество в тези области, за да се помогне на нашите партньори да осигуряват високо равнище на защита;
- ще насърчава включването на амбициозна и новаторска глава, посветена на устойчивото развитие, във всички споразумения за търговия и инвестиции. В ТПТИ тази глава следва да съдържа дългосрочни ангажименти във връзка с всички основни трудови права, произтичащи от основните конвенции на Международната организация на труда (МОТ), както и ангажименти за осигуряване на високо равнище на здравословни и безопасни условия на труд и на достойни условия на труд в съответствие с програмата за достоен труд на МОТ. Главата следва също така да съдържа дългосрочни ангажименти за опазване на околната среда в съответствие с многостранните споразумения в областта на околната среда;
- ще взема предвид аспектите, свързани с устойчивото развитие, във всички съответни области на ССТ (например във връзка с енергията и суровините или с обществените поръчки); и
- ще се стреми към постигането на значителни резултати при преговорите по Споразумение за екологичните стоки. Целта следва да бъде да се премахнат митата за екологични стоки, да се отворят пазарите за екологични услуги и да се включи механизъм за преодоляване на нетарифните бариери в бъдеще. Комисията иска да се улесни добавянето на нови продукти към списъка и да се даде възможност на колкото може повече държави да се присъединят към инициативата.

4.2.3. Осигуряване на отговорно управление на веригите на доставки

Отговорното управление на световните вериги на доставки е от съществено значение за привеждането на търговската политика в съответствие с европейските ценности. ЕС вече предприе стъпки с някои конкретни партньори (напр. Пакта за устойчивост на Бангладеш и инициативата относно трудовете права с Мианмар) и по конкретни въпроси (инициативата относно полезните изкопаеми от засегнати от конфликти зони ⁽²⁷⁾, регламентите относно незаконната сеч ⁽²⁸⁾, критериите за устойчивост за

⁽²⁷⁾ Европейска комисия, Предложение за регламент, COM(2014) 111

⁽²⁸⁾ Регламент (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г., ОВ L 295; Делегиран регламент (ЕС) № 363/2012 на Комисията от 23 февруари 2012 г., ОВ L 115; Регламент за изпълнение (ЕС) № 607/2012 на Комисията от 6 юли 2012 г., ОВ L 177.

биогоривата ⁽²⁹⁾, докладването от предприятията на въпроси, свързани с веригите на доставки ⁽³⁰⁾, корпоративната прозрачност при плащания, които дружествата за добив на полезни изкопаеми и дърводобив извършват в полза на правителствата ⁽³¹⁾). През следващите години Комисията ще доразвие тези политики. Те са сложни и трябва да включват широк кръг участници от публичния и частния сектор и от гражданското общество, за да бъдат постигнати съществени промени за хората по места. Тези политики включват също така комбинация от незадължителни и иновативни инструменти, както и законодателни промени.

Комисията:

- ще подкрепя, заедно с върховния представител, прилагането на ръководните принципи на ООН относно стопанската дейност и правата на човека, Глобалния договор на ООН и Тристранната декларация на МОТ относно многонационалните предприятия и социалната политика, и ще насърчава търговските партньори на ЕС да спазват тези международни принципи и по-специално насоките на ОИСР за многонационалните предприятия;
- ще насърчава активно възприемането на международно равнище на амбициозните подходи на ЕС във връзка с полезните изкопаеми от засегнати от конфликти зони и с незаконната сеч, като надгражда върху работата на ОИСР, ООН и Г-7;
- ще работи в тясно сътрудничество с МОТ и ОИСР за разработване на глобален подход за подобряване на условията на труд в сектора за производство на облекла;
- ще набелязва и подлага на оценка нови секторни или географски възможности за създаване на допълнителни партньорства за отговорност в рамките на веригата на доставки; и
- ще увеличава прозрачността в рамките на веригите на доставки и ще подобрява информираността на потребителите чрез създаване на допълнителни стимули за големите дружества от ЕС да докладват за извършването на надлежните проверки по веригата на доставки, по-специално като публикува ежегодно списък на докладите, представени от дружества, докладващи във връзка с отговорността по веригата на доставки ⁽³²⁾.

4.2.4. Насърчаване на схеми за справедлива и етична търговия

Насърчаването на схеми за справедлива и етична търговия отразява исканията на потребителите от ЕС и допринася за разкриване на по-устойчиви търговски възможности за малките производители от трети държави. Днес както производителите, така и потребителите в ЕС са изправени пред недостиг на информация за достъпа до схемите за справедлива търговия. Комисията трябва да играе важна роля в улесняването на тази връзка и в повишаването на осведомеността както по отношение на предлагането, така и на търсенето.

Комисията:

- ще използва съществуващата структура за прилагане на ССТ, за да насърчава справедливата търговия и останалите схеми за гарантиране на устойчивост, като например схемата на ЕС за биологично земеделие;
- ще разгледа по-систематично въпросите, свързани със справедливата и етична търговия, при предстоящия преглед на стратегията на ЕС за подпомагане на търговията и ще включи в годишния си доклад относно подпомагането на търговията част, посветена на проекти, свързани със справедливата търговия;

⁽²⁹⁾ Регламент (ЕС) № 1307/2014 на Комисията от 8 декември 2014 г., ОВ L 351; Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г., ОВ L 140.

⁽³⁰⁾ Директива 2014/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г., ОВ L 330; Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г., ОВ L 182.

⁽³¹⁾ Директива 2013/50/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2013 г., ОВ L 294.

⁽³²⁾ Директива 2014/95/ЕС изисква оповестяване на нефинансова информация и на информация за многообразието от страна на някои големи предприятия и групи.

- ще насърчава, посредством делегациите на ЕС и в сътрудничество с върховния представител, схемите за справедлива и етична търговия за малки производители в трети държави, като се основава на съществуващите инициативи за разпространение на най-добрите практики;
- ще засили подкрепата си за работата в рамките на международни форуми, като например Международния търговски център, насочена към събиране на пазарни данни във връзка със справедливи и етични търговски пазари, които данни впоследствие биха могли да послужат за основа за проследяване на развитието на пазарите; и
- ще разработва дейности за повишаване на осведомеността в ЕС, по-конкретно като работи с местните власти в ЕС чрез евентуалното създаване на награда за „европейски град за справедлива и етична търговия“.

4.2.5. Насърчаване и защита на правата на човека

Търговска политика може да бъде мощен инструмент за постигането на напредък в областта на правата на човека в трети държави, в съчетание с други политики на ЕС, по-специално с външната политика и със сътрудничеството за развитие. Особено внимание заслужават нарушенията на човешките права, които могат да бъдат констатирани в световните вериги на доставки, като най-тежките форми на детски труд, принудителния труд, полаган в места за лишаване от свобода, принудителен труд в резултат на трафик на хора и заграбването на земи. Съображенията във връзка с правата на човека все по-често са включвани в двустранните ССТ на ЕС, в едностранните преференции (особено в схемата ОСП+) и в политиката на ЕС за контрол на износа. Така например, в случай на сериозни и системни нарушения на правата на човека, държави бенефициери са губили своите преференции по схемата ОСП (напр. Шри Ланка, Беларус, Мианмар/Бирма) до подобряването в достатъчна степен на ситуацията. Комисията също така разработи насоки, с които да се подпомогне проучването на въздействието на инициативите, предприемани в рамките на търговската политика, върху правата на човека както в ЕС, така и в държавите партньорки.

Комисията се стреми към упражняване на ефективен контрол на износа на стоки, използвани за изтезания и прилагане на смъртно наказание, и подкрепя провежданото понастоящем преразглеждане⁽³³⁾. Стриктното правоприлагане в тази сфера и обменът на информация между органите са елементи от съществено значение за постигане на целта на ЕС за премахване на смъртното наказание и за контрол на продуктите, използвани за нечовешко третиране.

Комисията:

- ще осигури изпълнението на разпоредбите по отношение на търговията и инвестициите, заложи в плана на ЕС за действие в областта на правата на човека за периода 2015—2018 г.⁽³⁴⁾;
- ще засили, заедно с върховния представител, диалога с конкретни държави, участващи в ОСП и бенефициери по схемата ВОО, в които ЕС може да окаже най-силно въздействие във връзка с борбата с нарушаването на правата на човека, като извлича поуки от мониторинговия подход, възприет по отношение на партньорите по схемата ОСП+, и ще запази готовността си да суспендира преференциите по ОСП в най-тежките случаи;
- ще допринася за постигане на международната цел за премахване на всички най-тежки форми на детски труд⁽³⁵⁾ и за преустановяване на принудителния труд, полаган в места за лишаване от свобода, като работи с трети държави (особено с тези, с които ЕС е сключил споразумения за ОСП или на които е предложил такива споразумения) и като насърчава партньорства и решения с множество участници, когато това е уместно;

⁽³³⁾ Предложение на Комисията за регламент за изменение на Регламент (ЕО) № 1236/2005 на Съвета – COM (2014)0001

⁽³⁴⁾ Заклучения на Съвета относно плана за действие относно правата на човека и демокрацията за периода 2015—2019 г., документ 10897/15, 20 юли 2015 г.

⁽³⁵⁾ Европейска комисия, работен документ на службите на Комисията „Търговията и най-тежките форми на детски труд“, SWD(2013) 173.

- ще подобри анализа на въздействието на търговската политика върху правата на човека както в рамките на оценките на въздействието, така и в последващите оценки, въз основа на наскоро разработените насоки; и
- ще предложи амбициозни мерки за модернизиране на политиката на ЕС в областта на контрола на износа на стоки с двойна употреба, включително за предотвратяване на злоупотреби при използването на цифровите системи за наблюдение и охрана ⁽³⁶⁾, които водят до нарушаване на правата на човека.

4.2.6. Борба с корупцията и насърчаване на доброто управление

Корупцията е бич за икономиките и обществата. Тя спъва развитието на държавите, като изкривява конкуренцията при обществените поръчки, води до разхищаване на оскъдните публични фондове, отблъсква инвестициите, възпрепятства търговията и създава нелоялна конкуренция. Тя подкопава устоите на правовата държава и доверието на гражданите.

Търговската политика вече дава своя принос за борбата с корупцията, например като увеличава прозрачността на разпоредбите и процедурите по възлагане на поръчки, както и като опростява митническите процедури. В рамките на ОСП+ ЕС предлага търговски преференции на държавите, които ратифицират и прилагат международните конвенции, свързани с доброто управление, включително Конвенцията на ООН срещу корупцията ⁽³⁷⁾.

Търговските споразумения биха могли допълнително да се използват за борба с корупцията и за да се гарантира, че международните конвенции и принципи се прилагат на практика.

Комисията:

- ще използва ССТ, за да наблюдава вътрешните реформи във връзка с върховенството на закона и управлението и ще създаде механизми за консултации в случай на системна корупция и лошо управление; и
- ще предложи включването на амбициозни разпоредби за борба с корупцията при преговорите по всички бъдещи търговски споразумения, като се започне с ТПТИ.

5. Ориентирана към бъдещето програма за преговори за даване на насока на глобализацията

За да се реализира пълният потенциал на търговията, ще е необходима амбициозна и ориентирана към бъдещето програма за многостранни и двустранни преговори.

5.1. *Вдъхване на нови сили на многостранната търговска система*

Многостранната система трябва да остане крайъгълен камък на търговската политиката на ЕС. Правилникът на СТО е фундаментът на световния търговски ред. Въпреки някои подобрения обаче, до голяма степен той остана непроменен през последните две десетилетия поради провала на опитите за приключване на преговорите по Програмата за развитие от Доха и факта, че усилията на членовете на СТО се насочиха в друга посока. ЕС следва да направи всичко възможно, за да се възстанови централната роля на СТО като форум за търговски преговори. Всички ще спечелят от световни правила, които се прилагат по отношение на почти всички държави (161 по последни данни). Най-засегнати от липсата на напредък в СТО биха били най-уязвимите развиващи се страни, както и държавите, които не разполагат с програма за активни двустранни или регионални преговори.

⁽³⁶⁾ Европейска комисия, съобщение „Преглед на политиката за експортен контрол: гарантиране на сигурността и конкурентоспособността в един променящ се свят“, COM(2014) 244.

⁽³⁷⁾ Европейска комисия, съобщение „Борба с корупцията в ЕС“, COM(2011) 308.

5.1.1. Постигане на напредък в рамките на СТО

За да възвърне ролята си на двигател на либерализацията на световната търговия и на главен форум за търговски преговори, СТО трябва първо да затвори страницата с Програмата за развитие от Доха. За това ще се изисква проява на силно чувство за отговорност от страна на всички нейни членове. Десетата министерска конференция на СТО в Найроби през декември 2015 г., която ще бъде първата в Африка, се провежда в критичен момент. ЕС е готов да даде своя принос за постигането на споразумение, но успехът не зависи само от неговите действия. Параметрите, по които се водеха преговорите през 2008 г. — когато бе последният сериозен опит за приключване на текущия кръг от преговори — не доведоха до успех. Настъпилите оттогава промени показаха дори още по-ясно, че няма да е възможно приключване на преговорите на тази основа. Членовете на СТО следва да си дадат сметка за необходимостта от коренна промяна на нагласите.

Базирайки се на споразумение от Найроби, ЕС следва да се стреми да даде нов импулс на СТО.

- **На първо място, като повери на СТО централна роля в разработването и прилагането на правилата на световната търговия**, от интелектуалната собственост до митниците, от цифровата търговия до добрите регулаторни практики. Последните години показаха, че въпреки липсата на напредък в рамките на СТО търговските партньори продължават да разработват мерки в отговор на променящата се световна търговска действителност, но правят това на двустранно и на регионално равнище. Когато обаче правилата се разработват извън СТО, в рамките на стотици отделни регионални договорености, произтичащите от това несъответствия може всъщност да усложнят търговията, особено за МСП. По един парадоксален начин тази действителност съвпада с бързото развитие на световни вериги за създаване на стойност, което на практика прави по-важно от всякога наличието на набор от правила, който да е наистина валиден в световен мащаб. Дисциплиниращи мерки, насочени срещу вътрешна подкрепа или вътрешни правила в областта на селското стопанство, които нарушават търговията, може да бъдат ефективно разработени единствено в рамките на СТО.
- **На второ място, чрез прилагане на по-целенасочен подход за постигане на резултати.** Успехът на проведената през 2013 г. в Бали министерска конференция бе възможен благодарение на това, че участниците разгледаха всеки един въпрос сам по себе си. Това се оказа много по-ефективно, отколкото подход за намиране на цялостно решение, при който не е възможно постигане на съгласие по нито един конкретен въпрос, преди да се постигне съгласие по всички точки от обширен дневен ред. След конференцията в Найроби преговорите по конкретни въпроси може да се окажат по-обещаващ начин за придвижване напред на работата по програмата на СТО, отколкото провеждането на други широкообхватни и сложни кръгове на преговори. Би могло да се проучи един такъв подход, за да се проправят нови пътища в СТО и да се постигне по-нататъшен напредък в области, в които вече съществуват ангажименти. Ролята на СТО за насърчаване на обмена на информация и за упражняване на мониторинг на тенденциите в политиката, по-специално по отношение на правилата, разработени в контекста на различните ССТ, би могла също да бъде засилена.
- **На трето място, като се предложи вариант, при който подгрупа от членове на СТО да може да постига напредък по даден въпрос**, като същевременно се запазва възможността за присъединяване на заинтересованите членове на СТО на по-късен етап. Това би позволило да се сключват нови многостранни споразумения под егидата на СТО и би направило по-лесно интегрирането в СТО на тези многостранни споразумения, които в момента се договарят извън организацията.

Прилагането на тези три принципа би било в интерес на всички членове на СТО, и особено на най-малките и най-бедните. За да се осигури участието на всички, трябва преди всичко да се гарантира членовете на СТО да могат реално да изработват правилата, които регулират световната търговия, в рамките на организацията и да не са принудени да я напускат, за да вървят напред. Ако преговорите относно правилата не стават заложенници на преговорите за достъп до пазара, ако всеки отделен въпрос не става заложенник на всички останали и ако колективно всички членове на организацията не стават заложенници на един отделен член, СТО би се сдобил с така необходимия му динамизъм. Това би позволило по-ефективно справяне с предизвикателствата на модерната световна търговия, като например цифровата икономика, нарастващото значение на услугите, ограниченията върху износа и сложността на правилата за произход.

Тези промени обаче не са достатъчни. За да се влеят нови жизнени сили в СТО, ще е необходимо членовете му да се върнат обратно към първопричините за настоящата безизходица. Реалната пречка, блокираща преговорите досега, не е от институционално, техническо или дори свързано със съдържанието на дневния ред естество, а по-скоро произтича от волята на участниците за постигане на компромис. Това се дължи на факта, че системата на СТО не съумя да се промени толкова бързо, колкото икономическата действителност в световен мащаб. Настъпилата съществена промяна в относителната икономическа мощ на главните търговски партньори все още не е напълно отразена в системата на СТО. В резултат на това сме свидетели на увеличаващ се дисбаланс между приноса, който големите държави с бързо развиващи се икономики имат към многостранната търговска система, и ползите, които те получават от нея. Тази тенденция се очертаваше още при започването на Програмата за развитие от Доха, но оттогава значително се засили и се очаква това да продължи и занапред.

За да се постигне напредък в бъдеще, основното изискване е да се потърси нов баланс в системата между относителния принос на развитите държави и на държавите с бързо развиващи се икономики. Това е изключително чувствителен политически въпрос и към момента липсва нагласа за задълбоченото му разглеждане. Няма да е възможно обаче да се пристъпи към дълбоки промени в начина, по който работи СТО, преди системата да преодолее това препятствие.

Комисията, в краткосрочен план:

- ще работи активно за приключване на кръга преговори от Доха;

а в дългосрочен план:

- ще се стреми да постави процеса по изготвяне на правила, които да регулират световната търговия, в центъра на СТО;
- ще прави предложения за по-конкретни и по-целенасочени резултати в рамките на СТО;
- ще подкрепя целта за постигане на критична маса от членове, за да се задвижват инициативи в рамките на СТО; и
- ще прави предложения, насочени към по-точно отразяване на различния капацитет на членовете на СТО да допринасят към системата, въз основа на по-динамичен и по-съобразен с конкретния сектор или въпрос подход.

5.1.2. Разработване на отворен подход към двустранните и регионалните споразумения

ЕС трябва да продължи да сключва двустранни и регионални споразумения, като го прави така, че да подпомага връщането на СТО в центъра на търговските преговори в световен мащаб. Различните ССТ може да служат като лаборатория за либерализация на световната търговията. ЕС следва да разработи бъдещи предложения по отношение на СТО, които да доведат до запълване на пропуските в многостранните разпоредби и до намаляване на разпокъсаността, произтичаща от постигнати при двустранни преговори решения.

ЕС следва да включва в своите ССТ подходящи механизми, с които да се дава възможност за присъединяване в бъдеще и на други заинтересовани държави, при условие че те са готови да отговорят на установеното високо равнище на амбиция. ЕС вече е прилагал този подход в контекста на преговорите по TiSA, настоявайки от самото начало, че това плурилатерално споразумение трябва да се основава на многостранната архитектура на Общото споразумение по търговията с услуги, както и да бъде отворено за всички членове на СТО, които желаят да се присъединят. Друг пример е ССТ, което ЕС подписа с Колумбия и Перу през 2012 г. и към което ще се присъедини Еквадор в резултат на приключилите през юли 2014 г. преговори. Що се отнася до бъдещето, няколко държави вече заявиха интереса си към присъединяване към бъдещото споразумение за ТПТИ. Тази възможност може да се обмисли, като се започне с държавите, които поддържат тесни отношения с ЕС или САЩ и са готови да отговорят на установеното високо равнище на амбиция. Подобен подход може да се възприеме и за свързване на съществуващите и бъдещите ССТ на ЕС в азиатско-тихоокеанския регион — регион от решаващо значение за функционирането на световните вериги за създаване на стойност.

ЕС вече предприе конкретни стъпки по отношение на оперативната съвместимост на своите споразумения, като улесни кумулацията на произход. Обикновено, в рамките на дадено ССТ, продуктите отговарят на условията за безмитен достъп до пазара на ЕС само ако определен процент от стойността им или някои ключови етапи от производствения процес са били осъществени в държавата партньорка или са с произход от нея. Когато произходът може да се кумулира, вложените материали може да идват от някои други държави, които също са сключили ССТ с ЕС, и така да се ползват от безмитен достъп. Такава например е вече практиката между ЕС, региона на Средиземноморието и държавите от ЕАСТ. Вложените материали, предоставяни от всеки един от тези региони, може да се ползват от тарифните преференции по ССТ съгласно т.нар. „паневросредиземноморска система за кумулация“. Кумулацията на произхода води до намаляване на напрежението, породено от двустранния характер на ССТ, от една страна, и разпокъсването на производствените процеси във веригите за създаване на стойност в различни държави, от друга.

Комисията:

- ще дава принос за преодоляването на ключовите предизвикателства, пред които е изправена СТО, въз основа на решения, постигнати в рамките на двустранни и регионални инициативи;
- ще демонстрира готовност да отваря ССТ, включително ТПТИ и митническите споразумения, за трети държави, които желаят да се присъединят към тях, при условие че те са готови да отговорят на високото равнище на амбиция; и
- ще проучва, в рамките на текущите преговори, възможността да се позволи извършване на кумулация на произход за държавите, с които както ЕС, така и неговите партньори по ССТ вече имат споразумения за свободна търговия.

5.2. *Постигане на напредък в двустранните отношения*

Програмата ни в областта на двустранните отношения следва да се основава на три водещи принципа:

- **За да може търговската политика на ЕС да осигурява работни места и растеж, приоритетите ни при започване на преговори трябва все така да се основават предимно на икономически критерии**, като същевременно се вземат предвид готовността на партньорите и по-широкият политически контекст.
- **ССТ трябва да осигуряват реципрочно и ефективно отваряне, основано на високо равнище на амбиция**. За тези цел е необходимо бариерите да се отстраняват по един всеобхватен начин, в съчетание с ефективно прилагане и правоприлагане, без да се оставя възможност за поява на нови бариери на мястото на старите. Независимо от това ЕС трябва да запази гъвкав подход в преговорите по ССТ, за да се отчита икономическата действителност в държавите партньорки.
- **В бъдеще ЕС ще трябва да подобри съгласуваността на подхода си към държавите с бързо развиващи се икономики на многостранно, двустранно и едностранно равнище**. По-специално от държави, които вече не се ползват от ОСП, следва да се очаква почти пълна реципрочност в рамките на нашите бъдещи двустранни споразумения.

5.2.1. Резултати със САЩ и Канада

Търговските преговори по ТПТИ са най-амбициозните и стратегически преговори, които ЕС някога е предприемал. ТПТИ ще укрепи отношенията на Европа със Съединените щати — нашия най-важен политически съюзник и най-голям пазар за износ, и ще изиграе ролята на ефикасна лаборатория за регламентиране в световен мащаб. След десет кръга преговори, проведени от юли 2013 г. насам, вече започват да се очертават контурите на това, което би могло да представлява едно балансирано споразумение. От гледна точка на ЕС това би следвало да включва:

- пакет от амбициозни и балансирани мерки за достъп до пазара, сравним със ССТ на ЕС с Канада;
- нов подход към регулаторното сътрудничество, както и конкретни регулаторни резултати в ключови сектори, при пълно зачитане на равнището на защита и на регулаторната автономност на всяка от страните по споразумението; и
- модернизиране на правилата за международна търговия, включително в области като устойчивото развитие, борбата с корупцията, свързаните с търговията аспекти на енергията и суровините, както и инвестициите.

Всеобхватното икономическо и търговско споразумение (ВИТС) с Канада е най-всеобхватното ССТ, сключвано от ЕС към днешна дата. ВИТС е новаторско споразумение, в което се предвижда амбициозна либерализация на търговията и на инвестициите. То ще създаде значителни икономически възможности за дружествата, потребителите и широката общественост в Европа и ще насърчи използването на стандартите на ЕС. То включва безпрецедентни ангажименти от страна на Канада в областта на обществените поръчки и географските означения.

Комисията:

- ще се стреми да сключи амбициозно, всеобхватно и взаимноизгодно ТПТИ, като го разглежда като един от своите най-важни десет приоритета за настоящия мандат; и
- ще представи ВИТС на Съвета и на Европейския парламент за одобрение възможно най-рано през 2016 г.

5.2.2. Стратегически ангажимент в Азия и тихоокеанския регион

Този регион е от жизненоважно значение за европейските икономически интереси. ЕС вече има свое присъствие в Азия, за което свидетелстват: амбициозното споразумение с Южна Корея; стратегията на АСЕАН, основаваща се на индивидуални споразумения, които да бъдат градивни елементи за постигане на междурегионална рамка на взаимоотношенията между ЕС и АСЕАН; преговорите по ССТ с Япония; както и водените понастоящем преговори относно инвестициите с Китай и Мианмар. Необходимо е прилагането на тази стратегия по отношение на Азия да продължи, като се консолидира и допълва през следващите няколко години.

Сключването на ССТ между ЕС и Япония е стратегически приоритет, който следва да доведе не само до увеличаване на двустранната търговия и инвестиции, но също и до по-задълбочена икономическа интеграция, до по-тясно сътрудничество между дружествата от ЕС и Япония, както и до по-тясно сътрудничество между ЕС и Япония в рамките на международните регулаторни и стандартизационни органи.

ЕС се ангажира да задълбочи, намирайки нов баланс, отношенията ни с Китай по един взаимно изгоден начин. Текущите преговори по двустранно споразумение за инвестиции са най-важният приоритет по пътя към постигането на тази цел. Сключването на това споразумение ще бъде акт в подкрепа на реформите в Китай и би улеснило участието на Китай в плана за инвестиции за Европа на Комисията, както и европейското участие в китайските проекти по инициативата „Един пояс, един път“. Двете страни биха извели ползи и от сключването на двустранно споразумение, с което да се предприемат конкретни действия за осигуряване на защита на географските означения на най-високото равнище, предвидено в международните стандарти. Китай предложи по-нататъшно задълбочаване на отношенията чрез ССТ, но ЕС ще има готовност да се ангажира в такъв процес едва след като бъдат налице подходящите условия, както това се посочва в стратегическата програма за сътрудничество между ЕС и Китай за периода до 2020 г. Тези условия са свързани също така с успешната реализация на редица местни икономически реформи в Китай, тъй като целта на едно ССТ би била непременно установяването на еднакви условия на конкуренция. Едновременно с това ЕС и Китай трябва да засилят диалога си по въпросите на регионалната и многостранната търговия и на инвестициите. ЕС следва да насърчава и да подкрепя нарастващата роля на Китай в многостранната търговска система и в плурилатералните инициативи — в това число TiSA, Споразумението за информационните технологии, Споразумението за екологичните стоки, Международната работна група по експортните кредити и

Споразумението на СТО за държавните поръчки — така, че Китай да допринася за определяне на още по-амбициозни цели по тези инициативи и да поема отговорности, които да съответстват на ползите, които получава от една отворена търговска система.

Предвид условията на все по-интегрирана регионална верига на доставка, в която работят инвеститорите от ЕС в Източна Азия, за тях би било от полза изграждането на по-широка мрежа от споразумения относно инвестициите в региона. Като вземе за отправна точка разпоредбите относно инвестициите, по които се водят преговори с Китай, ЕС ще проучи възможността за договаряне на споразумения относно инвестициите с Хонконг и Тайван ⁽³⁸⁾.

ССТ между ЕС и Южна Корея е най-амбициозното търговско споразумение, което ЕС някога е осъществявал. Чрез него ясно бе показано колко надежден партньор е ЕС, що се отнася до поетите от него ангажименти за сътрудничество с Азия, като същевременно бе постигнато отваряне на един бързо растящ източноазиатски пазар за износа от ЕС. Защитата на инвестициите обаче остана извън обхвата на споразумението, той като то бе договорено преди ЕС да придобие тази компетентност след приемането на Договора от Лисабон. Поуките от прилагането на споразумението също така подсказват, че би могло някои разпоредби да се коригират в интерес на по-доброто му функциониране. Тези два аспекта би могло да се разгледат паралелно при преразглеждане на споразумението.

В Югоизточна Азия, след споразумението със Сингапур, приключването на преговорите с Виетнам отбелязва втори съществен етап в ангажирането ни в диалог с други партньори. ЕС запазва готовността си да поднови преговорите с Малайзия, както и с Тайланд, когато са налице съответните условия; да работи по приключване на преговорите относно инвестициите с Мианмар, както и да започне преговори за ССТ, когато бъде целесъобразно, с Филипините и с Индонезия. На регионално равнище Комисията и държавите от АСЕАН скоро ще проведат отчетна среща за преглед на напредъка в интеграцията на АСЕАН, за разглеждане на ситуацията, в която се намират двустранните ССТ между ЕС и членовете на АСЕАН, и за обсъждане на начините, по които тези инициативи могат да послужат като основа за междурегионално споразумение за търговия и инвестиции.

Залагането на амбициозни цели в ССТ с Индия би довело до създаване на нови възможности за търговия в пазар, обхващащ като цяло над 1,7 млрд. души. Комисията запазва готовността си да възобнови преговорите за всеобхватно и амбициозно ССТ.

Австралия и Нова Зеландия са близки партньори на Европа, които споделят европейските ценности и мнения по много въпроси и играят важна роля в азиатско-тихоокеанския регион и в многостранните форуми. По-здравите икономически връзки с тези държави ще осигурят и солидна основа за по-задълбочена интеграция с по-широк кръг от вериги за създаване на стойност в азиатско-тихоокеанския регион. Укрепването на тези връзки следва да бъде приоритет.

Вследствие на постигането на споразумение по иранската ядрена програма ЕС своевременно ще подложи на оценка възможността за задълбочаване на търговските отношения, на първо място чрез присъединяване на Иран към СТО. Комисията запазва готовността си да приключи преговорите по ССТ с държавите от Съвета за сътрудничество в Персийския залив.

Комисията:

- ще поиска разрешение за водене на преговори по ССТ с Австралия и Нова Зеландия, като се вземат предвид чувствителните за ЕС въпроси в областта на селското стопанство;
- ще работи за възобновяване на преговорите по амбициозно междурегионално ССТ с АСЕАН, като използва за основа двустранните споразумения между ЕС и държавите — членки на АСЕАН;
- ще проучи възможността за започване на преговори относно инвестициите с Южна Корея, в контекста на евентуално преразглеждане на ССТ; и
- ще приключи текущите преговори относно инвестициите с Китай и ще проучи възможността за започване на преговори относно инвестициите с Хонг Конг и Тайван.

⁽³⁸⁾ Отделната митническа територия на Тайван, Пенгу, Кинмен и Матцу

5.2.3. Преразглеждане на отношенията с Африка

Преобразяването на Африка, на което ставаме свидетели, ще окаже значително въздействие върху света. Залозите са високи както по отношение на изкореняването на бедността, така и с оглед на новите икономически възможности. Африка е континентът с най-бърз растеж през последното десетилетие. Основното предизвикателство обаче е постигането на устойчив растеж. Това предполага ефикасна програма за икономическо преобразяване и индустриализация. Търговията и инвестициите ще бъдат от основно значение за справянето с тези предизвикателства. Африка продължава да страда от силно разпокъсани пазари с високи бариери между отделните страни. Многобройни са аргументите в полза на насърчаването на регионалната интеграция и създаването на платформи, което би било от полза за целия регион.

Търговските отношения между ЕС и Африка навлязоха в нов етап през 2014 г. с подписването на три регионални СИП (споразумения за икономическо партньорство), в които участват 27 държави от Западна, Южна и Източна Африка. Това доведе до ново динамично партньорство между двата континента и проправи пътя към по-тясно сътрудничество в бъдеще. Сключените СИП оказват подкрепа и за регионалната интеграция на самата Африка и подготвят почвата за по-всеобхватни усилия за интеграция в Африка.

Основно постижение през следващите няколко години ще бъде изпълнението на обещанията, залегнали в тези споразумения. Много са предизвикателствата, на които трябва да отговори, включително и това да се осигури споразуменията да реализират потенциала си по отношение на развитието. СИП могат да допринесат за постигане на по-предвидима и прозрачна бизнес среда, но много ще зависи от осъществяването на истински вътрешни реформи. Те са в ръцете на африканските държави, но ЕС запазва готовността си да ги подкрепя. С наличната помощ за развитие може да се укрепи капацитетът и да се оптимизират условията, така че африканските държави да се възползват от ефективното прилагане на СИП по начин, който да съответства на техните собствени стратегии за развитие.

В перспектива СИП може да се разглеждат и мост към бъдещето. Съществуващите понастоящем СИП най-често обхващат само търговията със стоки. Съществуват сериозни основания за постепенно разширяване на обхвата на СИП и до други области, като например услугите и инвестициите. Улесняването на инвестициите и осигуряването на тяхната защита ще са от основно значение като следваща стъпка в подкрепа на растежа на континента.

Комисията:

- ще работи с африканските партньори за гарантиране на ефективното изпълнение на ССП чрез въвеждане на силни институции, структури и механизми (включително в партньорство с държавите членки, Европейския парламент и гражданското общество), които също така допринасят за засилване на реформите в духа на правовата държава и доброто управление;
- ще продължи да оказва подкрепа за регионалната интеграция и да предлага помощ за целенасочено изграждане на капацитет, включително по линия на стратегията за подпомагане на търговията;
- ще задълбочава отношенията с африканските партньори, които имат желание да надграждат СИП, като по-специално използва клаузите за преразглеждане относно услугите и инвестициите;
- ще обмисли сключването на двустранни инвестиционни споразумения с ключови африкански икономики въз основа на икономическите критерии и на съществуващата правна рамка за чуждестранните инвестиции; и
- ще разработи принципи относно инвестициите, като работи заедно с Африканския съюз или с регионалните икономически общности.

5.2.4. Широкообхватна и амбициозна програма с Латинска Америка и Карибите

ЕС и държавите от Латинска Америка и Карибите са дългогодишни търговски и инвестиционни партньори. Преференциални търговски споразумения са сключени с 26 от общо 33 държави от Латинска Америка и Карибите. Дружествата от ЕС са най-големите инвеститори в Латинска Америка с портфейл, който надхвърля инвестициите на ЕС в други региони.

Споразумението за икономическо партньорство с държавите от Карибите и сключените ССТ с Перу, Еквадор, Колумбия и Централна Америка създават нова динамика за търговия и инвестиции и за насърчаване на обща програма за устойчиво развитие и регионалната интеграция. Договореното преди 2001 г. ССТ между ЕС и Мексико доказва, че е взаимноизгодно, но днес е вече неактуално. Сега е моментът да се започнат преговори за осъвременяване на общото споразумение между ЕС и Мексико, за да се извлекат всички ползи от него за нашите икономики. Комисията работи и по изготвяне на оценка на евентуалните ползи от осъвременяване на Споразумението за асоцииране с Чили. ЕС и Меркосур водят преговори по ССТ от 2000 г. насам. ЕС отново потвърждава ангажимента си за договаряне на широко и всеобхватно ССТ с Меркосур, при което да бъдат отчетени икономическите реалности в региона и което да е насочено към премахване на бариерите и насърчаване на търговията.

Комисията:

- ще продължи преговорите за постигане на амбициозно, балансирано и всеобхватно ССТ с Меркосур;
- ще поиска указания за водене на преговори за осъвременяване на сключените с Мексико и Чили ССТ, след като приключи подготвителното проучване. Тези споразумения следва да бъдат сходни с нашето ССТ с Канада и с бъдещото споразумение със Съединените щати, както и да бъдат съвместими с тях; и
- ще бъде готова да обмисли сключването на инвестиционни споразумения с ключови държави от Латинска Америка, в които размерът на инвестициите на ЕС е значителен, и като първа стъпка да разработи актове с незадължителна юридическа сила за определяне на принципи във връзка с инвестициите.

5.2.5. Тясно партньорство с Турция

Турция е най-близката до ЕС държава с бързо развиваща се икономика и е ключов регионален фактор, но търговските и инвестиционните отношения с нея не са на оптималното равнище. От 31 декември 1995 г. насам ЕС и Турция са обвързани с договор за митнически съюз. В настоящия си вид този митнически съюз обхваща само промишлените стоки и не съдържа механизъм за уреждане на спорове. Осъвременяването на този съюз следва да позволи разгръщане на неизползвания икономически потенциал в области като услугите, селското стопанство и обществените поръчки. Един преразгледан митнически съюз би могъл и да проправи пътя за асоцииране на Турция към бъдещите ССТ на ЕС.

Комисията ще разработи нова, по-амбициозна регулаторна рамка с Турция посредством актуализиране на митническия съюз.

5.2.6. Стабилност и просперитет в съседните на ЕС региони

Понастоящем европейската политика за съседство е в процес на преразглеждане в светлината на основните промени през последните години. На изток вниманието ще бъде съсредоточено върху ефективното прилагане на споразуменията за асоцииране и на задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия (СА/ЗВССТ) с Украйна, Молдова и Грузия, които да доведат до постепенна пазарна интеграция. Комисията ще работи в тясно сътрудничество с трите държави, така че тези амбициозни споразумения да доведат до максимален брой осезаеми икономически резултати. На юг целта е сключване на задълбочено и всеобхватно ССТ с Мароко и Тунис.

Макар Комисията да запазва готовността си да проучи възможността за сключване на СА/ЗВССТ и с други партньори в съседство, по-конкретно с Йордания, тя си дава ясна сметка, че не е възможно ЕС да постигне по-тясна интеграция с всички държави. Поради това Комисията ще проучи други, съобразени с конкретните обстоятелства начини за засилване на нашите търговски и инвестиционни взаимоотношения с други държави партньорки в съседство въз основа на взаимен интерес. Успоредно с това и за да се подобри регионалната търговска интеграция с ЕС и сред неговите съседи, е необходимо да се ускорят преговорите, водени понастоящем в рамките на единната регионална конвенция относно паневросредиземноморските правила за произход, с цел модернизиране и опростяване на тези правила.

Комисията:

- ще прилага ефективно СА/ЗВССТ с Грузия, Молдова и Украйна;
- ще работи за сключване на ЗВССТ с Мароко и Тунис; и
- ще се стреми да приключи текущите преговори за модернизиране и опростяване на паневросредиземноморските правила за произход в рамките на единната регионална конвенция относно тези правила.

5.2.7. Изпълнени с предизвикателства отношения с Русия

ЕС все така има стратегически интерес от установяването на по-тесни икономически връзки с Русия. Това обаче ще зависи преди всичко от водената от Русия както вътрешна, така и външна политика, в която до момента не се наблюдават признаци за осъществяване на необходимите промени. Развитието на ситуацията в рамките на Евразийския икономически съюз също трябва да бъде проучено задълбочено.

Заклучение

Търговията не е самоцел. Тя е инструмент в полза на хората. Целта на търговската политика на ЕС е тези ползи да доведат до възможно най-добри резултати.

Това означава да се гарантира, че търговската и инвестиционна политика е ефективна. Тя трябва да разглежда реални проблеми въз основа на актуално осъзнаване на факта, че световната икономика е тясно свързана със световните вериги за създаване на стойност; че услугите — включително тези, за които се изисква трансгранична мобилност на доставчиците — стават все по-важни; както и че цифровата революция преобразява международната икономика. Търговските споразумения трябва да премахват бариерите, пред които се изправят предприятията в съвременната глобална икономика. Те трябва също така да бъдат ефективно прилагани, а прилагането им да бъде отстоявано, включително по отношение на малките и средните предприятия.

Търговската и инвестиционна политика трябва да носи своя дял от отговорността за осигуряването на подкрепа за ценностите и стандартите на ЕС и за тяхното популяризиране. ЕС трябва да се ангажира със своите партньори в работата по насърчаване на правата на човека и на трудовите права, опазването на околната среда, опазването на здравето и защитата на потребителите, да подпомага развитието и да играе пълноценно своята роля в борбата с корупцията. Освен това основните политики за бъдещето на европейската интеграция в световната икономика, като политиката относно инвестициите и регулаторното сътрудничество, трябва да подпомагат, а не да затрудняват постигането на по-общите цели на ЕС за защита на хората и опазване на планетата. Единствената промяна в нивото на защита, която може да бъде правена, е към още по-високо ниво.

За постигането на всички тези цели е от съществено значение наличието на търговска политика, която да е винаги амбициозна в усилията си да дава насока на глобализацията. Търговията носи най-много ползи на хората, когато създава икономически възможности. Това означава, че са необходими действия в подкрепа на многостранната система, въплътена в СТО, и целенасочена стратегия относно двустранните и регионалните споразумения за търговия и инвестиции.

ЕС може да постигне тези цели само ако говори с един глас и ако осигури еднакво третиране на всички държави членки, на всички хора и всички предприятия в ЕС. Той трябва да съгласува действията си в различните области на политиката. Тези принципи на единство и съгласуваност трябва да са в основата на ежедневната работа на Комисията, когато — с подкрепата на Съвета и Парламента — се стреми към осъществяване на заложеното в настоящото съобщение през следващите години.